

POSKUS ZA PREROJENJE UNIJE PREMOGARJEV

NAMEN SKLICATELJEV KONVENCIJE JE REŠITI UNIO LEWISOVE MORE

Velika večina članov U. M. W. of A. za reorganizacijo

Premogari iz vseh krajev Unije bodo zastopani na zborovanju v Springfieldu. — "Illinois Miner" bo izhajal dvakrat na teden. — Howat poziva rudarje na reorganizacijsko konvencijo

Sklicatelji pravijo, da bo konvencija, ki se otvori 10. marca v Springfieldu, reorganizacijska konvencija U. M. W. of A. Na svoji strani imajo večino organiziranih premogarjev, odbora illinoiskega ter kansasaškega distrikta, nadalje John Brophyja, Oral Daughertyja, John H. Walkerja in mnogo drugih.

Sklicatelji zatrjujejo, da U. M. W. of A. legalno več ne obstoji, ker je njena ustava potekla 31. marca 1929. Po tem tolmačenju John L. Lewis ni več predsednik od omenjenega datuma, razen tega pa je kršil določbo pravil, ki pravi, kedaj bi moral sklicati redno konvencijo.

Lewis ima na razpolago velika gmošta sredstva.

"Illinois Miner", ki je glasilo illinoiskega distrikta in vseh tistih premogarjev v U. M. W., ki se žele iznebiti Lewisove diktature, pravi, da je Lewis dobro založen z denarjem, četudi njegov glavni urad v Indianapolisu nima skoro nikakih dohodkov od članarine, od kar mu jo ne plačuje illinoiski distrikt. Na plačilni listi ima stotine "organizatorjev", ki agitirajo sedaj največ med premogari v Illinoisu proti distriktnemu odboru.

Tudi Lewis sklicuje konvencijo. Ko hitro je Lewis doznal, da sklicujejo njegovi nasprotniki konvencijo za reorganiziranje U. M. W., je takoj izdal oklic, da se vrši "prava" konvencija "prave" U. M. W. v Indianapolisu, začne pa se 10. marca, torej isti dan kakor konvencija v Springfieldu. Lewis se ne misli umakniti brez boja. Intrigiral in boril se bo za svoje pševanje do skrajnosti.

Legalnost konvencije. Lewis se hoče s svojo konvencijo zavarovati "legalno". Onemogočiti hoče springfieldski konvenciji argument, da ga je odstavila, kajti "prava" konvencija je vendar njegova.

Predlogi Lewisu za skupno konvencijo. Izmed sklicateljev springfieldske konvencije so Alexander Howat, John H. Walker, Adolph Germer in John Brophy predložili illinoisnemu distriktu in Lewisovi skupini sledeče predloge za skupno konvencijo.

1. Priznanje dejstva, da sta obe konvenciji prostovoljno zborovanje zastopnikov premogarjev, ker je ustava U. M. W. of A. potekla 31. marca lanske leto.

2. Odbor za pregledovanje poverilnic naj imenuje eksekutiva A. F. of L.

3. Samo tiste delegate se prizna, ki zastopajo dobrostoječe rudarske lokale.

4. Konvenciji naj predseduje Wm. B. Wilson, bivši tajnik-blagajnik U. M. W. in poznejši delavski tajnik v Wilsonovem

kabinetu, ki je znan kot poštena, nepristranska oseba.

5. Wm. Green, bivši tajnik-blagajnik U. M. W. in sedanjí predsednik A. F. of L., naj bo tajnik skupne konvencije.

6. Pooblasti naj se takoj kakor zanesljivo računsko firmo, da točno pregleda poslovne knjige glavnega urada in illinoiskega distrikta, in če se dokaže nepravilnosti, naj prizadejeto odborniki takoj resignirajo in pretrgajo svoje stike s premogarsko unijo.

7. Zastopniki iz neorganiziranih revirjev naj imajo na konvenciji pravico govora, toda ne glasovanja.

Te predloge je odbor illinoiskega distrikta soglasno sprejel, Lewis pa hoče preko in vztraja, da ima le on pravico govoriti v imenu U. M. W. in sklicevati konvencije.

Ljut boj v listih.

Boj je ljut ne samo v lokalih, nego tudi v listih. "Illinois Miner", ki ga urejuje Oscar Ameringer in bo sedaj izhajal dvakrat na teden, je v ofenzivi proti Lewisu s tako silo, kakor ni pred nekaj meseci še nihče pričakoval. U. M. W. Journal, glasilo glavnega urada, pa napada nazaj in meče protiočitke z Lewisovimi metodami.

"Illinois Miner" je v prošlih tednih dobil več tisoč naročnikov med premogari izven Illinoisa in se še vedno širi.

Kaj stori eksekutiva A. F. of L. Ako se Lewis ne uda in vztraja v svojem uradu, se bo konvencija v Springfieldu proglasila za pravo U. M. W. of A., Lewisa in njegove odbornike pa bo brisala iz organizacije. V tem slučaju se bo morala eksekutiva A. F. of L. odločiti, katero skupino bo priznala. Ako se izreče proti springfieldski konvenciji, bo to pomenilo odepitev velikega dela unije premogarjev od A. F. of L., če pa se izreče proti Lewisu, bo s tem priznala pravico članstvu revoltirati proti odboru in ga odstaviti na način kakor hočejo progresivni rudarji odstaviti Lewisa.

Unija premogarjev je danes predmet pozornosti vsega organiziranega ameriškega delavstva. Izid njenih notranjih bojov je vitalnega pomena za vse ameriško unijsko gibanje.

JUBILEJNA ŠTEVILKA

k petindvajsetletnici

"Proletarca"

izide koncem aprila.

Glejte oglase
v tej številki.

SLIKA VELIKE ŽELEZNIŠKE NEZGODE

Kare vlaka električne železnice North Shore, ki so se zarile druga v drugo. Nezgoda se je pripetila v nedeljo 23. feb. ob 11. zvečer v Kenoshi. Vlak, ki je vozil iz Milwaukeeja v Chicago z brzino 50 milj na uro, je bil na nekem križišču v Kenoshi, Wis., vled trčenja z avtom, ki je hotel preko, vržen s tira in vagoni, polni potnikov, so treščili drug v drugega ob progi. Enajst ljudi je bilo ubitih, vključno dva, ki sta bila v avtu. Nad sto potnikov je bilo težko ranjenih. Nekaj teh jih je podleglo poškodbam par dni po nesreči. Precej je pohabljenih. To je ena največjih železniških nesreč v prošlih par letih. To sliko nam je dal iz prijaznosti "Milwaukee Leader".

UBIJANJA Z AVTI

32,000 izgubljenih življenj,
a ljudstvo se ne zmeni

Blizu 32 tisoč ljudi je bilo ubitih v avtomobilskih nezgodah prošlo leto in tisoče pohabljenih. Ta žetev življenj se neumorno nadaljuje. Ako bi jih toliko ugonobila kaka kužna bolezen, kakšna nova epidemija, bi bila ljudska pozornost velika, to žetev pa vzamejo povsem hladno na znanje kot nekaj neizbežnega. Časopisje je nekaj let poročalo o avtomobilskih nezgodah na prvih straneh, sedaj pa je to opustilo.

Pa vendar se bi nesreče lahko zelo omejile. Več varnostnih naprav, več strogosti pri izbiranju voznikov in podeljevanju šoferjskih licenc, in več paznosti od ljudi samih, pa se bi smrtne nezgode znižale vsaj dve tretjini. Ohraniti dvajset tisoč življenj vsako leto in obvarovati tisoče ljudi pred poškodbami in pohabljenjem — to se bi izplačalo in bilo bi človeško.

Listi mnogo pišejo, tudi v zbornicah se tu in tam razpravljajo, kako povečati osebno varnost, ali nesreče se dogajajo po starem merilu. Tu sta bila povožena danes dva, tam eden, na onem križišču se je zaletel avto v vlak, na drugem kraju v poulično karo, neke drugje sta trčila z vso silo dva avta, neki voznik je izgubil kontrolo, pa mu je švignil avto na trotoar in povozil ženo in otroka, ki ga je imela v vozičku — to so dnevene vesti v ameriških listih.

Voznik hiti po ulici s svojim avtom — dasi se mu morda nikamor ne mudi. Povozi človeka, pa požene še hitreje naprej, da se ogne neprimlikam na sodišču. Mnogo jih uide na ta način, potem pa kupujejo liste, da izvedo, koga so povozili. Paznost in izvežbanost bi preprečila nesrečo. Dokler je čas, se človek ne briga. Ko je že prepozno, se kesa in mu je hudo. Več opreznosti, več varnostnih naprav, in več volje, protektirati drug drugega, pa bo manj nesreč.

"GOSPODARSKI" KROGI V JUGOSLAVIJI PROTI DELAVSTVU

Po stvoritvi Jugoslavije se je socialističnim zastopnikom v skupščini in v raznih odborih posrečilo uvesti obsežno socialno zakonodajo, ki je bila ena izmed najboljših v Evropi in na svetu sploh. Žal, da je ostala večinoma na papirju.

Po uvedbi diktature se "gospodarski krogi", ki jih tvorijo trgovci in obrtniki, tovarniške in rudniške družbe, trudijo, da zakone za protektiranje delavcev popolnoma izbrisajo. Zahtevajo ukinitve osemurnika, in pa odločilno besedo v ustanovah, ki so še delavske, npr. v socialnem zavarovanju, bolniških blagajnah, delavskih zbornicah itd.

"Gospodarski krogi" imajo vladno protekcijo. Socialistična stranka, ki je bila braniteljica socialnih pridobitev, je bila s prihodom diktature razpuščena. Ostale so le še strokovne unije, takozvani sindikati, ki jih hočejo "gospodarski" krogi preosnovati v nekatere vladi podrejene organizacije, kakor so npr. strokovne unije v fašistični Italiji. Organizirano delavstvo v Jugoslaviji se proti tem nakanam bori in kliče na pomoč vse delavske organizacije po svetu. Delavski biro, ki deluje pod okriljem lige narodov, je poslal v Jugoslavijo svojega poslanca, da prouči položaj in če mogoče, posreduje pri vladi v korist ogroženih delavcev v Jugoslaviji.

Izletnikom, ki pojdejo na obisk v Jugoslavijo, priporočamo, da se pouče v "domovini" o položaju svojih bratov delavcev in da "gospodarskim krogom" pokažejo, kje so njihove simpatije.

Tisoč cigaret na osebo

Veliko milijonov gre v dim vsako leto, bodisi v denarju, ali v številu cigaret. Denar pravzaprav ostane, to je, steka se v blagajne tobačnega trasta. Lani je bilo porabljenih 119.049.105,104 cigaret, ali skoro tisoč na vsakega moškega, šensko in otroka.

Zaani spomini na sultana

Kakor je bil v Rusiji car najbogatejši človek, tako je bil v Turčiji sultan tisti, ki je štel imovino v milijonih. Premožnje bivšega sultana Abdula Hamida npr. je znašalo eno milijardo pet sto milijonov dolarjev. Rockefeller, evropski Rothsildi in ameriški Morgani so bili napram sultanu in carju le sence pravih multimilionarjev. Po vojni se je to spremenilo. Carjevo premoženje je sedaj posest sovjetske Unije, sultanovega pa je zaplenila deloma anatolska Turčija, največ pa Grčija, ki je od Turčije vzela kolikor je največ mogla.

Abdul Hamid je zapustil poleg velikega premoženja devet vdov in 13 otrok. Ti žalujoci ostali so se organizirali in vložili mednarodno tožbo proti Grčiji za zapuščino. In sodni tribunal je odločil, da jim mora Grčija plačati petdeset milijonov dolarjev.

Od milijonov se nihče rad ne loči, najmanj pa Grki, ki bodo mešetarili z vdovami in sultanovimi otroci še dolgo, predno jim milijone izplačajo. Take zapuščine in tožbe so dokaz človeške gluposti. Po kakšni pravici naj dobe sultanovi sorodniki petdeset milijonov dolarjev, in po kakšni pravici si je smel sultan prilastiti poldrugo milijardo imovine?

Ampak kdor bi tako vpraševal ko je bil sultan še vladar pravovernih in car še batjuška, bi ga zaprl vsled veleizdaje po kakem zakonu za zaščito države, ali vsled žaljenja veličanstva, ali vsled bogotajstva. Njihova "roka pravice" je vedno našla vzroke, da je "veleizdajalce" spravila na varno, bodisi "na drugi svet", v ječo, pregnanstvo ali izgnanstvo. To je šlo nekaj stoletij, a končno se je kolo zaobrnilo, pa sta morala car in sultan v izgnanstvo, oziroma na "drugi svet". Se celo kajzerju, ki je bil prvi za Bogom, je zatnila sreča.

2,181 PREMOGARJEV UBITIH PROŠLO LETO.

Leta 1929 je bilo v ameriških premogovnikih ubitih 2,181 rudarjev.

GOSPODARSKE ZAGATE NEMŠKIH KOMUNISTOV

Z vriščem so veliki stroški

Nemška komunistična stranka je poleg ruske najjačja na svetu. V prošlem letu pa je zagazila v velike ekonomske težkoče, mnogo vsled velikih izdatkov, ki jih ima, še več pa po krivdi notranjih bojov, vsled česar so jo mnogi pristaši nehali podpirati. Subvencija komunistične internacionale pa ni bila tolikšna, da bi dopolnila razliko.

Iz mariborske "D. P." posnemamo:

Finančni polom komunistov v Nemčiji. Nemški komunisti zelo radi prireajo hrupne demonstracije in poskusne revolucije, kar pa vse stane ogromno denarja, na drugi strani pa odbija treznejše pristaše. Radi tega so prišli v hude denarne stiske. Časopisi poročajo, da se pogajajo s socialnimi demokrati, da bi oni kupili od njih njihovo premoženje, obstoječe iz 19 tiskarn, 15 domov in časopisno agencijo "Preuvag", za kar zahtevajo 8 in pol milijona mark.

Razprodali so že precej svoje imovine. Pri glavnem strankinem glasilu "Rote Fahne" je izbruhnil štrajk, ker uprava ni mogla izplačati zaposlenemu osebju mezde. Trajal je nad tri ure, nato so se delavci vrnili na delo, ko je vsak prejel 50 mark predujma.

Unijski odborniki v Illinoisu za Deneena

Odbor Illinoiske državne delavske federacije je soglasno priporočil unijskim delavcem v tej državi, da naj pri primarnih volitvah glasujejo za Chas. S. Deneena, ki kandidira v zvezni senat za ponovni izvolitev. Deneen je reakcionaren politik republikanske stranke, toda glasoval je za nekatere predloge, katerih sprejem so propagirale unije, pa si je vsled tega "zaslužil" podporo unijskega delavstva.

PLINSKE PUŠKE — PROTI KOMU

Čikaška policija je dobila nove puške, ki spuščajo solzne bombe na daljavo 150 jardov. Na sliki je načelnik čikaških mestnih detektivov John Egan z eno tako puško. Pravi, da jih bodo rabili v boju proti kriminalcem. V resnici bo to orožje služilo policiji v napadih na delavske demonstracije, na stavkarje in delavske shode.

Glasovi iz našega Gibanja

JOS. SNOY Z AGITACIJE V PENNSYLVANII

Dne 23. feb. sem se napotil v naselbino Cliff Mine in v Imperial. Dospel sem v Cliff Mine sem se ustavil pri Frank Bogataju, s katerim sva obiskala rojake. Rečem to, da so naši ljudje v tej naselbini vsi naprednega mišljenja. Povsod imajo Prosveto in od sedaj tudi Proletarca. V bodoče bo v nji zastopnik Proletarca Fr. Bogataj. Ko sva odpravila, se odpravljamo v naselbino Imperial, kjer je imelo druš. št. 106 SNPJ. maškaradno veselico. Naj takoj omenim, da nisem dobil nagrade, ker me odbor, ki je odbiral nagrade, ni upošteval. Prišel na priredbo sem takoj vprašal za br. Fr. Avguštin, ki je bil delegat prošle konvencije SNPJ. Bil je ves čas zaposlen. Zabavali smo se dobro do jutra. Sešel sem se s mnogimi znanci. Moj prijatelj S. Jakob Ambröžič in njegov sin sta igrala na veselici. Pri njemu se moram vselej ogledati, kadar sem v bližini Moon Runa. Za pogovor nama nikoli ne manjka besed. Ker sem bil pri njemu svojačasno na stanovanju, se v njegovi hiši in družbi počutim doma.

Ob pol štirih zjutraj sva šla z br. Avguštinom na njegov dom, kjer sva se dolgo razgovarjala, potem pa sva šla par ur k počitku. Ob 9. zjutraj sva jo že odrinila na agitacijo med rojake. Reči moram, da je bila zopet uspešna. Na Imperialu ni osebne strankarstva. Ljudje so naprednega mišljenja, razen par izjem. Prosveta in Proletarec sta tam bila prej in sedaj dobro razširjena. Imajo velik lep dom, na katerega otvoritvi leta 1916 na Labor Day sem bil tudi jaz navzoč.

Rezultat tega mojega obiska v dveh malih naselbinah je, da ima Proletarec 26 naročnikov več. Ampak zaslug za uspeh agitacije gre v Cliff Mine Fr. Bogataju, na Imperialu pa Fr. Avguštinu in seveda naročnikom. Hvala vsem, ki so sodelovali.

Premogarji se precej zanimajo za konvencijo, ki bo otvorjena 10. marca v Springfieldu. Sklicuje jo illinoiški distrikt, nadalje John Brophy,

ESTHER FRIEDMAN BO PREDAVALA V KLUBU ŠT. 1 V SREDO 12. MARCA

Chicago, Ill. — Odbor kluba št. 1 je angažiral soderugino Esther Friedman iz New Yorka za predavanje, ki ga bo imela v sredo 12. marca ob 8. zvečer v dvorani SNPJ., 2657 So. Lawndale Ave.

Soderuginja Friedman je instruktorica na Randovi šoli za socialno znanost v New Yorku. Ker je izborna predavateljica, je veliko vabljen v vse kraje Zed. drž. V Chicago se bo nahajala več dni, kjer je povabljen predavati v raznih organizacijah.

Na predavanju v klubu št. 1 bo govorila o angleškem delavskem gibanju v primeri z ameriškim, in o delu socialistov na Dunaju.

Vstopnina na predavanje prosta. Povabite svoje znance in prijatelje. Vabljeni so tudi mladina. Agitirajte, da bo soderuginja Friedman predavala polni dvorani poslušalcev.

Šest novih članov.

Na seji kluba št. 1 dne 28. feb. je pristopilo šest novih članov, ki so jih predlagali soderugi Macerle, Izidor Zupančič in M. Videgar.

Ovno predavanje.

Na isti seji je po izčrpanem dnevnem redu predaval Joško Oven o Parizu. V uro in pol trajajočem govoru je nam podal v kratkih obrisih zgodovino Pariza, njegov postanek, Pariz revolucij in Pariz reakcije. Opisal je razne njegove zanimivosti, turiste iz Amerike, ki prihajajo v Pariz zgolj radi zabave, in podal je nekaj priporočil tistim rojakom, ki bodo šli na obisk v stari kraj, in se morda udeležijo svetovne razstave.

James H. Maurer bo govoril v Duluthu

Duluth, Minn. — V nedeljo 17. marca bo govoril v tem mestu v Moose Temple, 418 W. Superior St. ob 8. zvečer soderug James H. Maurer, komisar za ljudsko varnost v Readingu, Pa. Kot vam znano, ima mesto Reading sedaj popolnoma socialistično upravo.

S. Maurer je bil dolgo let predsednik Pennsylvania State Federation of Labor. Je član ekskuzivne soc. stranke, izborni govornik, bil je leta 1928 kandidat za podpredsednika Zed. drž. na socialističnem tiketu, in razen tega je on član številnih odborov in sodruhin raznih delavskih listov. Član socialistične stranke je od svoje rane mladosti. V St. Paulu bo govoril 15., v Minneapolisu 16., in v Duluthu, kot že omenjeno 17. marca. Delavci, če želite čuti do brega socialističnega govornika, udeležite se tega shoda. Ne bo vam žal. Prireja ga duluthski klub soc. stranke. — J. Kobi.

JOHN JUVANC UMRL

John Juvanc, znan agitator, dolgoleten delavec v JSZ. in podpornih društvih, je umrl dne 26. februarja v Milwaukeeju po težki bolezni, ki ga je mučila leto dni. Bil je že dolgo bolj rahlega zdravja, kar mu je onemogočalo nadaljevati z aktivnostmi v delavskem gibanju.

Pokojni Juvanc je živel dolgo v Clintonu, Indiana, kjer je bil več let tajnik kluba št. 41 JSZ. Dokler je mogel, je pomagal pri klubovih prireditvah in se sploh živo zanimal za organizacijsko delo. Vselej depresije v premogetovski industriji se je presegel v Milwaukee, kjer si je skušal zgraditi novo kariero.

Pogreb se je vršil v soboto 1. marca. Njegovo truplo je bilo upepeljeno.

Pokojni Juvanc je bil rojen dne 16. maja 1879 v občini Šmihel pri Novem mestu. V tej deželi je živel življenjsko preletar. Trudil se je v borbi za obstanek, in ob enem je vedno dobil čas, da je sodeloval za koristi skupnosti.

Preostali izrekamo naše sožalje.

Reorganizacija dnevnika "Milwaukee Leader"

Milwaukee Wis. — Kakor je bilo v Proletarcu deloma že poročano, so vodilni soderugi v tem mestu podvezli korake za reorganiziranje socialističnega dnevnika "Milwaukee Leader". Po smrti soderuga Bergerja je prejšnja družba izplačala vdovi pokojnika v tem podjetju založeni denar, nakar se je pričelo s preuredbami.

Zavedajoč se velikanskega pomena tega edinega delavskega dnevnika v angleškem jeziku, je vodstvo velikih tiskarskega podjetja v New Yorku, ki izdaja židovski socialistični dnevnik "Forward", priskočilo tukajšnjim soderugom na pomoč in ušlo v reorganizirano podjetje \$60.000; ta denar bo kasneje, ko bo podjetje popolnoma reorganizirano, darovan socialistični stranki, oziroma podjetju samemu.

Sedanje poslojce, ki služi listu, stranki in unijam kot dom, je postalo mnogo pretesno. Ker so v njemu nastanjena skoraj vsa središča tukajšnjih strokovnih organizacij, je neobhodno potrebno, da se ga poveča, posebno še, ker se uradi vodstva stranke kakor tudi uprave lista mnogo premajhni.

Da pa se postavi podjetje na trdno, zdravo podlago, je vodstvo sklenilo izdati gotovo število novih delnic, katere se sedaj prodajajo pod novim imenom družbe in sicer "Publishers Incorporated". Vodstvo stranke, oziroma lista se je obrnilo na vse tukajšnje strokovne in druge delavske organizacije s prošnjo, da pomagajo pri prodaji delnic. Enako se priporoča posameznim soderugom.

Velika večina strokovnih organizacij se je že odzvala pozivu za nakupom

večjega števila delnic, kampanja za nadaljnjo razprodajo pa je v teku.

Na zadnji seji kluba št. 37 J. S. Z. je o tem predmetu govoril soderug Emil Seidel, kateri je soderugom razložil veliki pomen močnega socialističnega dnevnika ne samo za Milwaukee, temveč za celo državo. Ape-liral je na soderuge, da delujejo pri prodajanju delnic in pomagajo po svojih najboljših močeh.

Ker je bilo navzočih le omenjeno število soderugov, je bil sprejet predlog, da se preloži razpravo o tem prihodnji na prihodnjo sejo in povabi vse člane, da se je polnoštevilno udeležijo.

Dolžnost naša je, da storimo vse kar je v naši moči in pomagamo utrditi naš list in s tem ojačiti delovanje stranke med delavci in farmarji. Položaj v Združenih državah postaja tako razoran in beden za delavstvo, da je skrajni čas pričeti z vsestransko akcijo za organiziranje delavskih mas in temeljito razširjenje socialističnih idej.

Soderugi, pridite vsi na sejo in pripeljite tudi svoje prijatelje in znance. Za klub št. 37 JSZ., — k.

Dvem gospodom se ne more služiti

Ely, Minn. — Predno grem na predmet, označen v naslovu, naj omenim, da do delavske razmere tu slabe, četudi pozimi boljše, kakor pa v splošnem drugod po železnem okrožju. Vzrok je, da so tu zaprti rudniki, medtem ko so v drugih krajih večina takozvani "open pits". Brezposelnih je za tako naselbino kakor je naša mnogo, poleg pa prihajajo sem za delom tudi iz drugih krajev.

To je moj prvi dopis. V Proletarcu in Prosveti, ki ju redno prebiram, se mi najbolj dopadejo tista poročila iz naselbin, v katerih se opisuje prireditve, ustanove, itd.

Kar se tiče aktivnosti, se na Elyju ne moremo pohvaliti. Društva SNPJ. so tu bolj slaba z agitacijo. Na seji ženskega društva se je ena uradnica izrazila, da ne more agitirati za nove članice, ker ima SNPJ. največje assement.

Veliko bolj se lahko pohvali z napredkom tukajšnja fara, ki ima kar dva gospoda. Včasih je župnikoval Rev. Buh sam, potem pa sta bila vedno dva na njegovem mestu. Oba gospoda prav dobro izhajata. Njini res ni treba kruha stradati, pa tudi kaj boljšega ne. Župnik v Sheboyganu že ve, kaj je najboljši poklic med ameriškim Slovenci.

Tukajšnja gospoda zbirata tudi prispevke za Slovenski katoliški dom. Iz njunega letnega poročila je razvidno, da je zbranih že nad \$23.000. V izkazu prispevkov farnega poročila vidimo, da so vsi uradniki Slov. nar. doma prispevali za katoliški dom, pa še precejšnje vsote, za S. N. D. pa niti po pet centov mesečno nismo mogli prispevati.

Naš napredek se giblje po rakovi poti. Priznam, da ima vsakdo pravico misliti tako kakor smatra da je prav, ali vendar bi bilo boljše, če bi se malo bolj in več gibal za pravi napredek v delavskem duhu.

Elyška opazovalka.

Debatno Rusiji v Duluthu

Duluth, Minn. — Dne 23. feb. se je vršila v tukajšnji Odd Fellows' Hall debata o predmetu, "Ali je sovjetski režim stabilen in koristen skupni ljudstvu?" Negativno stališče je zastopal prof. Ilija Tolstoj, sin slavnega ruskega pisatelja in filozofa Lev. Tolstaja, afirmativno pa Sam Bloomberg. Predsedoval je Rev. Henry J. Adlard od prve unitarske cerkve. Grof Ilija Tolstoj živi od slave svojega očeta. Dasi je v debati skušal dokazati pogubnost sovjetske vlade za Rusijo, so bile simpatije avdijske, ki je štela mnogo prijateljev sedanjege režima v večini na strani Bloombergovih izjavljaj.

Poročevalec.

Aktivni Pueblo

Pueblo, Colo. — Prosim, priobčite mi ta dopis, da ne bomo imeli samo stari dopisniki kredit za razglašanje naše naselbine. To je moj prvi poskus. Ogladam se, ker se ne strinjam z napadi na tiste, ki pošteno pišejo o stvarih, ki se gode v Pueblo. Puceljanje so zadnje čase res aktivni v dopisovanju in organiziranju. V prvi vrsti se moramo za ta napredek zahvaliti Čikažanom, ker so nam poslali tako inteligentnega človeka v osebi Zvonko Novaka. Znaki njegovega dela se že opazajo. Ustanovljeno je samostojno društvo "Pomoč", ki rešuje Slovence na levo in desno. Starokopitne jednote in zveze naj se gredo soliti. Naša "Pomoč" je zmernom prva, kakor piše Zvonko Novak v svojem glasilcu.

Zvonko (tukaj mu pravijo Zvonka) je razposlal glasilce, v katerem silno "busta" novo društvo. Bilo je prvo — pomislite ljudje božji, prvo, ki je priskočilo na pomoč vdovi Gla-

veni. Našega Misija sedaj lahko pokličete drugam, da še vam prinese pomoč.

Na starega leta večer je nekaterim migljala pred zamegljenimi očmi cela množica. Videli so morje glav — 700 jih je buje bilo! Pišejo, da Orlova ni bilo. Mene tudi ne in tudi drugih je bilo veliko drugje. Dobro je malo pretiravati, ker to zahteva pravilo reklame, ali kar je preveč, je preveč. Pa brez zamere.

Nevesekdo.

Iz Bon Airja, Pa.

Z razmerami v premogetovski naselbinah Johnstownne naselbine se ne morem pohvaliti. Spodirajo nas z dela stroji, ki nakladajo premog. Dela se sedaj samo štiri dni na tedne.

Dne 23. feb. smo se sešli pri Matiju Pristavcu, da mu čestitamo na imendan, ki ga je imel dan pozneje. Lovski klub ga je počastil, kakor vsakega svojega člana ob podobnih prilikah.

V tem krožku sem vprašal predsednika omizja za besedo. Sporočil sem prisotnim žalostno vest, da je A. Vidrichu, predsedniku SNPJ., ubilo hčer Mildred. Ponarečila je v avtomobilski nezgodi zgodaj v nedeljo zjutraj. Eden navzočih je takoj predlagal, da v znak sožalja zložimo skupaj za venec. Frank Turšič je prevzel nalogo zbiranja in dobil \$25. Bilo nas je 15 navzočih. Preostanek se je dalo v klubovo blagajno, ostalo je bilo porabljeno v nabrani namen, da smo A. Vidrichovi družini tudi na ta način izrazili naše iskreno sožalje. — Ignac Groznik.

Na veselici za Narodni dom se je jako razjezil, ker ni bilo mirno kakor "v cerkvi", ki je govoril. Ukazal jim je, da naj se spravijo dol, če ga ne bojo poslušali, dasi so plačali vstopnino. Če bodo tako zidali, ne bo narodnega doma.

V Pueblo smo organizirali še marsikaj, pa še ničesar s takim pompom, kakor "Pomoč". In s tem smo odre-

šeni. Našega Misija sedaj lahko pokličete drugam, da še vam prinese pomoč.

Na starega leta večer je nekaterim migljala pred zamegljenimi očmi cela množica. Videli so morje glav — 700 jih je buje bilo! Pišejo, da Orlova ni bilo. Mene tudi ne in tudi drugih je bilo veliko drugje. Dobro je malo pretiravati, ker to zahteva pravilo reklame, ali kar je preveč, je preveč. Pa brez zamere.

Nevesekdo.

Za slovenski dom

Pueblo, Colo. — Ideja za Narodni dom še ni umrla, kar se je izkazalo dne 15. feb., ko je organizacija za vpostavitve priredila plesno veselico. Čisti dobiček na dotični večer je bil \$116.11, kar je vsekakor lepa svota v sedanjih razmerah. Kaj nam je potreba take stvari, ko imamo že dosti dvoran, vprašujejo eni. Res je, da ima društvo K. S. K. J. svojo dvorano. Društvo S. N. P. J. ravnotako in potem je pa cerkvena dvorana. Pa kaj ko niti ena ne odgovarja sedanjim razmeram.

Delnice se prodajajo po deset dolarjev. Prostovolni prispevki dobrodošli. Delnice so, da sedaj kupila sledeča društva: Orel št. 21 S. N. P. J. Samostojno društvo Pomoč. Marija Pomagaj št. 42 J. S. K. J. Francisko Ferer S. S. P. Z. in Slovenski Dramski Klub Zora.

Rojaki, kupujte delnice. Če bi vsak Jugoslovan v Pueblu kupil eno delnico, bi lahko že letos imeli svoj dom, ki bi bil ponos naselbine, in trajen spomenik narodu.

P. O.

Zabava srbskih soderugov na north side

Chicago, Ill. — Srbski socialistični klub št. 20 JSZ. priredi zabavo z glasbenim in govornim programom v nedeljo 9. marca v svojih prostorih na 2250 Clybourn Ave. Vstopnina je 25c za osebo. Zabava se prične ob 7., program pa uro pozneje.

25

NAŠA JUBILEJNA IN PRVOMAJSKA ŠTEVILKA

"PROLETAREC" izide ob praznovanju svoje petindvajsetletnice v zelo povečanem obsegu na boljšem papirju z bogato vsebino in ilustracijami. To bo ob enem tudi prvomajska izdaja. Vsi sotrudniki so vabljeni na sodelovanje. Svoje spise naj pošljejo uredništvu najpozneje do konca marca. Opisi iz zgodovine tega lista, slike o agitaciji zanj in opisi o našem gibanju imajo prednost.

J. S. Z. slavi letos dvajsetletnico, od kar je bila ustanovljena v obliki federacije. To bo ob enem tudi njena slavnostna številka. J. S. Z. in "Proletarec" sta neločljiva.

Angleški del slavnostne številke bo obsegal osem strani. Na sodelovanje so povabljeni župan Hoan, župan Stump v Readingu, tajnik soc. stranke Senior, James H. Maurer, Morris Hillquit in drugi.

Naši soderugi v starem kraju bodo v jubilejni številki "Proletarca" častno zastopani.

Cene so sledeče:

Posamezen izvod	\$	.15
10 izvodov		1.40
25 izvodov		3.50
50 izvodov		6.90
100 izvodov		12.80
250 izvodov		32.00
500 izvodov		50.00
1000 izvodov		95.00

Potrudite se, da bo jubilejna-prvomajska številka "Proletarca" izšla v mnogo tisoč izvodih.

Njen obseg odvisi od števila naročil ter oglasov. Ape-liramo na vas, da nam naklonite čimveč sodelovanja, da bo uspeh toliko večji.

25

Uradniki unije I. L. G. W., v kateri so delavci in delavke, ki izdelujejo ženske obleke, ter zastopniki podjetnikov na naslednjem sestanku v New Yorku, na katerem so podpisali pogodbo za poravnavo stavke. To je največja zmaga te unije v zadnjih desetih letih. V stavki je bilo prizadetih okrog 30,000 delavcev.

POTOVALA SAMA VEČ TISOČ MILJ

Štiriletna Mary Labuwa in njen brat 6-letni Peter sta dospela iz Luxemburga v Chicago brez spremstva. Do pristana, preko Atlantika skozi do Chicago sta potovala sama. Oče in mati sta prišla sem pred šestimi meseci in zdaj sta dobila še otroka za seboj. Slučaji, ko potujejo majhni otroci brez spremstva, so pogosti. V dobi moderne transportacije to ni težko, ne bilo pa bi mogoče v Kolumbovih zash in še dolgo pozneje.

Sodrug Landberg dospel v Milwaukee

Milwaukee, Wis. — Nedavno se je preselil iz Philadelphije A. Landberg, pisatelj in odvjetnik, znan vztrajen agitator, kateri bo nadaljeval svoje plodno delovanje tudi v našem mestu.

Sodrug Landberg je avtor knjige "Deportes", v kateri opisuje dogodke iz svetovne vojne, kakor tudi socialnih dram "Mortgaged Brides", "Savonarola", "Politicians". Privileg Secretaries" itd. Knjige so izšle v založbi The Christopher Publishing House v Bostonu, Mass. Vred radikalnih tendenc v teh delih, ki bi vzbujala v Evropi vsestransko zanimanje, skušajo tukajšnji literarni kritiki s svojo običajno zahrbtno taktiko — z molkom preprečiti razširjanje njegovih knjig.

Landberg je bil rojen v Rusiji. Več je tudi poljskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Svoj odvjetniški poklic je izvrševal dolgo let v Philadelphiji. Kakor se razvija iz raznih poročil Philadelphijskih časopisov, je s. Landberg zelo spreten odvjetnik. Ker je nastopal proti velikim korporacijam in se zavzemal za interese delavcev, ni bil priljubljen med svojimi kolegi, temvečji ugled pa je užival med delavstvom, katero se je stalno zatekalo k njemu za dobre nasvete.

V našem mestu je otvoril svojo pisarno na 557 Mitchell Str. Vsaki dan od 7. do 8. ure sprejema stranke, katerim je na razpolago z brezplačnimi nasveti v vseh pravnih zadevah.

Svoje delovanje v našem pokretu bo pričel med Poljaki in Rusi, kjer baš najbolj manjka primerne agitatorja. S tem bo namreč gibanju mnogo pomagano.

Nastopal bo v klubih naše stranke kot govornik in predavatelj. Najbrž, da bo predaval še na prihodnji seji kluba št. 37 J. S. Z.

Član kluba.

To in ono

Milwaukee, Wis. — Člane naše selbine se deli sedaj v tri kategorije: v "poznate", "dobro poznate", v tretji pa so znani in "neki". Ker sem že od nekdaj proti vsakemu pateniranemu napredku, sem definiran med "neke".

Nekdo, ki spada med "dobro poznate", je bil nekdanji socialist, oziroma je vsaj tako trdil. Sedaj je sicer tudi še "socialist", toda je proti vsakemu socializmu v družbi. Najboljši socialist pa je bil takrat, ko so mu socialisti v mestni zbornici kot mestnemu uslužbencu priborili osemurno delo in zvišanje plače.

Članstvo J. P. Z. S. se je deloma pričelo zavedati, da potrebuje Zveza sedaj tajnika, ki je več knjigovodja. To se pravi, lahko je bilo spravi skupaj četrtmilijonsko premoženje, toda bratje, tega obdržati (seveda ne v žepu), to je druga stvar!

Tisti, sedaj že sivolasi možje, ki so položili temelje temu premoženju, so znali samo sestaviti, toda sedaj se mora izvrševati tudi razne takorekoče znanstvene poteze, katere se doseže samo potom izolanega "strokovnjaka".

Predlagam torej, da se razpiše volitve za novo konvencijo, ter da društvo št. 1 izvoli 144 delegatov — da bom bolj gotovo izvoljen. Volitve se naj vršijo, kakor predpisuje stara ustava, ker ona, sprejeta na zadnji konvenciji, ni bila potrjena.

Na konvenciji bo naša glavna naloga, da se dobene, kam spadajo pike in vejice ... pika — punkt, vejica,

Ker smo imenitni, plačamo za naznanila o smrti po 38 do 100 dol., če pa smo v koloni za "poznate" in "znate" zapisi kot taki, damo en dolar podpore — da "kultura" ne propade.

Po vsem krščanskem svetu molijo k enemu in istemu bogu židje, katoličani, mohamedanci in protestanti, da ohrani neumnost zdravo in živo v sovjetski Rusiji, da zopet postavi na prestol "očko" carja, progrome, kožaško knuto, da zopet odpre vse grozne ječe in napolni Sibirijo z živimi mrličji, z eno besedo, da zopet vpostavi "red po božji volji". Ubogi bog, kako ga mrcvarijo! Kje je novodobni Kristus, da bi pognal farijeze, pismonuke in kramarje iz tempe-lja?

Kako prijetno, zanimivo in lepo je sedaj življenje za vsakega svobodomiselnega človeka, ko vidi, da se narod ogromne dežele, ki zavzema šestino vse zemeljske oble, otresa nazadnjaštva, duševne teme in sužnosti — tako silno odločnostjo! Tisoletni upi vseh, ki so verovali v pravico, resnico in svobodo, ki so se borili in umirali za te ideale skozi stoletja, se uredničujejo.

Kako zanimivo je čitati izbruhe kapitalistične in več ali manj pobožnega časopisa, kako zanimivo je gledati, ko se ruši mogočna stavba kapitalizma, majhne stebre tega orjaka, ki si je v nekaj desetletjih osvojil svet in pada sedaj, pijan lastne moči in sile, v brezno, katerega si je sam izkopal ...

Pomilovanja so vredni oni, ki ne vidijo in ne slišijo znamenj časa, kateri ostanejo neobčutljivi napram tem velikanskim dogodkom, kateri pretresajo svet. Da, proletariat hiti proti končni zmagi.

Spartak.

Poročilo o smrti Mildred Vidrich

Johnstown, Pa. — Sorodnike družine Andrew Vidricha, ki žive v Clevelandu, je v nedeljo 23. feb. obvestil brzojav, da je bila devetnajstletna gdč. Mildred Vidrich v avtomobilski nesreči ubita. S sodrugom Branišlom sva se odločila udeležiti se pogreba, in odšla sva skupno z ožjimi sorodniki Vidrichove družine.

V hišo žalosti smo dospeli v torek 25. feb. ob 3. popoldne. V hiši smo videli veliko množico ljudi, ki so po trtim staršem izražali svoje sožalje in simpatije. Na hišnem pragu se srečamo z Andrew Vidrichom, očetom ponesrečene Milke. Kakšna sprememba na njegovem obrazu. Ko smo bili zadnjič skupaj, je bil vesel, zgovoren in dvopen. Sedaj pa po trtu od žalosti. Lahko si predstavljate tudi tugo Milkeine matere Mrs. Vidrichove.

Kako se je zgodila nesreča? V soboto 22. feb. je imela veselico angleško poslušajoče društvo SNPJ. "Friendly City" na Franklinu. Pokojna Milka in njen zaročenec Frank Jakob sta bila takorekoč voditelja iste. Pravili so mi, kako radostno razpoloženje je vladalo na tej zabavi mladine, ki se je lanske poletje organizirala v dr. SNPJ. Udeležila je bila nepričakovano velika. Pokojnica je bila vesela tolikšnega uspeha mladega društva: "Boste videli, kako bomo v bodoče rasti v številu članov," je vzklikala navzočim.

Ob 1. jutraj je imela urejene provizorične veselice račune. Poslovala se je ter se poglala z zaročencem proti domu. Radi deževnega vremena je pregrinjala globeli megla, valed česar voznik Jakob ni videl, kako se na železniškem križišču pomikajo tovrni vagoni. Luči ni na tistem križišču nobene in tudi na karah je ni bilo. Ko je Jakob opazil nevarnost, je naglo ustavil avto, ki se je med tem z voščjo zasulak ter udaril s stranjo, na kateri je sedela Mildred, ob vlak. Avto se je sesul, Mildred

pa je dobila usodne poškodbe, katerim je dobro uro po nesgodi podlegla v bolnišnici, ne da bi se še kaj zavedla. Frank Jakob je dobil manjše poškodbe.

Polagoma so iz bolnišnice obveščali Vidrichovo družino o nesreči. Končno so ji naznanili, da Mildred ni več med živimi. Vsakdo si lahko predstavlja, kaj rodilski čutili ob takih trenutkih, posebno še, ko jim kdo dragih umrje tako nepričakovano.

O tragični smrti Vidrichove hčerke se je raznesla vest naglo po vsem Johnstownu in okolici. Ze depoldne so prihajali ljudje v trumah k Vidrihu, truplo pokojnice pa so pripeljali popoldne istega dne. Okrog tisoč ljudi jo je obkalo v nedeljo, naslednja dva dni pa so prihajali še v večjem številu. Družina je prejela mnogo izrazov sožalja po brzojavu od prijateljev in znancev od vseh strani Zed. držav, kjer so vedeli o nesreči.

Pogreb se je vršil 26. feb. popoldne na pokopališču Grand View. Itazume se, da je bil civilen. Vreme je bilo zelo deževno, v zvezi temu je bilo prisotnih okrog petnajst sto ljudi. Okrog 125 avtomobilov je bilo v sprejedu. Pogreb je vodilo društvo "Friendly City", ki je izvršilo svoj posel naravnost vzorno, dasi njegovi člani in članice v tem poslu še nimajo izkušenj. Dekleta, ki so bile vse belo oblečene, so nosile vence. Pevsko društvo "Bled" je zapelo žalostinko v hiši pri krsti, slovenska godba Moxham pa je igrala žalostinke zunaj ob pomikanju spreveda in na pokopališču. Joe Culkar, predsednik druš. "Friendly City", je imel ginljiv pogrebni govor v angleščini, za njim pa je nastopila naša javnost dobro znana sodruginja Anna P. Krasna, ki je govorila slovensko. Njene besede so segle vsem globoko v dušo.

Pokojna Mildred je bila jako namdarjena in aktivna ter je še veliko obetala. Učila se je zelo lahko. Zapuščena starše, brata, sestro in zaročenca.

Rekli so mi, da je imela pogreb, kakršnega še ne pomnijo na Moxhamu. Bil je res veličasten.

Družini in vsem, katerim je bila pokojnica draga, iskreno sožalje.

Louis Zorko.

Pogrebi in drugo

Johnstown, Pa. — Govori se, da se je Rev. Miklavčič nekje pohvalil, da ima sto dolarjev tedenskih dohodkov. Ni slabo — v teh slabih časih.

Tudi pri nas imamo nekoga, kakor imate v Chicagu Bruceja, ki nam dela kratek čas z rentanjem. Bog jim nakloni še dolgo življenje.

Pri nas se gode večasi tudi čudeži, kar je zasluga našega krojača. Pride v hišo, in ko hitro ga "Proletarec" ugleda, pa smuk pod mizo! Dotični dopisnik, ki je že precej časa nazaj poročal, da ga je krojač v svoji nejevolji zagrabil ter vrzel na tla, se je torej zmotil. Proletarec je kar sam skočil dol, ker je neprijazen gost bil tako hud. Ti prevrata re!

Ako je vam znano, kje se nahaja goska Prosperiteta, vas prosimo, da sporočite kronikarju ali pa predsedniku Hooverju. Iz Johnstowna je izginila že dolgo tega neznano kam. Kdor predsedniku o nji kaj določenega sporoči, dobi državno službo pri razbijanju ameriških vojnih ladij (izgleda, da najbrž ne bomo nobene razbili).

Ali ni to špansko? (Kaj pa?) To, da smo napredni, kadar govorimo, v dejanjih smo pa eni vse sorte. (Rad bi napisal kaj več, pa nočem, da se bi še bolj prepirali med seboj.)

Vsa naselbina je simpatizirala z A. Vidrichom in njegovo soprogo. Izgubila sta hčer v tragični nesreči. Mr. nje, ki jih imamo nekateri do njega ali nje, so bile pozabljene, in vsi smo jima izrekli svoje simpatije.

Tudi župnik je prišel k njemu v

spremlstvu svojih mož. Bil je prijeten, in vprašal, če naj blagoslovi pokojnico na mrtvaškem odru in če naj se pripravi za cerkven pogreb. Vidrich je mož. Odvrnil je prečistite-mu, da ima še itak dovolj veliko gorje in ne želi, da bi ga kdo nadlegoval s takimi predlogi. Odšli so. Ob priliki pogreba in tistih par dni smo videli, da so ljudje dobri in pošteni tudi če niso pokropljeni z blagoslovljeno vodo. In končno: kaj je blagoslovljena voda? V čem se od druge razlikuje? Ali se jo more s par latinskimi besedami spremeniti?

Rev. Miklavčič je imel v teku dveh tednov dva cerkvena pogreba na Moxhamu. Pokopal je 17 dni starega otroka, in na drugem pogrebu 57 let starega John Kukenbergerja. Prvi pač ni mogel nič zato, saj se niti zavedal ni, da je bolan. Drugi je bil bolan nad dve leti, in ves čas ni hotel nič slišati o kakem duhovniku ali cerkvenih obredih. Vpričo drugih je večkrat izjavil, da hoče civilen pogreb. Ko je umrl, so prišli k vdovi cerkveni možje, in jo pregovorili, da je dala pokojniku cerkven pogreb. Tudi drugi domači so se udali pritisku, in tako se pokojnikova volja ni izpolnila. Bil je dober, značaječ človek. Hotel je civilen pogreb in celo govornika si je bil določil. Ampak ko umrješ, imajo drugi besedo. Počno s teboj, kar jim drago, oziroma kar oni sklenejo.

Razmere, delavske in drugačne, ni so kaj prida. Izhaja se. Ni drugače.

A. Vidrichu in soprogi izreka svoje sožalje tudi Kronikar, posebno še, ker je radi mene bil od dostih on dolžen, da piše te opazke in kritike.

Kronikar.

Zamorec ne bo postal bel

Bon Air, Pa. — A. Fortuna je v Prosveti izjavil, da sem poročal o njemu v Proletarcu neresnico. Obregava se ob nas tudi v Enakopravnosti.

Nisem eden tistih, ki bi lazil po hišah in kričal. Raznim Brucejem ter Fortunam nisem prav nič nevoščljiv te "čednosti". V listih se ne prepriam. Poročal sem le, kako je omejenji krojač, ki išče naročil med rojaki, rentalil proti gotovini odbornikom posojilnega in hranilnega društva v Conemaugh, kako se je jezil nad prošlo konvencijo SNPJ., nad pokojnim Zavetnikom, in kako je vrge v eni hiši Proletarca na tla, ko ga je zagledal na mizi. Namesto, da se bi od sramu skril in molčal, pa jemlje Prosveti in Enakopravnosti dragoceni prostor v svojo "obrambo".

Ker me hoče pokazati javnosti za lažnika, češ, nisem poročal resnico, sem prosil priče, da potrdijo nepravilnost njegovih izjav. Ako on ni bil zdrave razsodnosti, naj ne sodi drugih po sebi.

Priče, ki resničnost dotičnega mojega poročila potrjujejo z lastoročnimi podpisli, so: Matt Pristavc, Uršula Pristavc, Joseph Petrovič, član druš. št. 254 SNPJ.; Frank Petrovič, član dr. št. 162 SSPZ.

Mi je žal, da se je treba uvarjati s to rečjo. Toda če človek, ki kaj zgreši, krivde neče priznati, nego hoče drugega predstaviti za lažnika, je pač potrebno, da se ga postavi bolj blizu zrcala.

Ignac Groznik.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročnina na \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljše urejevan angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.

Naročite si ga tudi vi. Naročnina znanj sprejema "Proletarec".

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI

PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.,

CHICAGO, ILL.

POŠLJITE DENAR

MILLARD STATE BANK

3643-3645 W. 26th St., at Millard Avenue, Chicago, Ill.

pošljite denar v Jugoslavijo brzojavno brez posebnih stroškov za brzojav, bodisi v dolarskih ali v dinarskih nakazilih. Poslana vsota bo izplačana na poštne urne v 3. do 5. dne, in to brez odbitka. Mi smo potrošili mnogo časa in denarja, da smo uvedli ta izredni način pošiljanja denarja popolnoma v vašo korist. Poslužite se ga in nikoli več ne boste na drugi način pošiljali svojega denarja v stari kraj. Naše brzojavne cene so običajno nižje od poštne cen bodisi katerekoli druge banke. Za pošiljanje večjih vsot vprašajte za naše posebne cene.

URADNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer; v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne; v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

I. F. Lupis-Vukić prišel v

Južno Ameriko

I. F. Lupis-Vukić je sedaj v Južni Ameriki. Kot naznanja sam, je tam z namenom, da prouči jugoslovanske kolonije v Argentini, Braziliji, Boliviji in drugih republikah, kjer žive Jugoslavlani v večjih skupinah. Pravi, da bo o svojih dognanjih spisal knjigo.

V Chicagu je izdajal šest in pol leta "Hrvatski Glasnik". L. 1927 ga je prodal in odšel v Dalmacijo, kjer je bil do izselitve v Južno Ameriko.

Stroge kazni v Rusiji

Kazni so v sovjetski uniji stroge za vse prestopke. Dne 6. feb. je bilo 1,110 privatnih branjevcev kaznovanih na \$130,000 globe, ker so kršili določbe za reguliranje privatne trgovine.

Članstvu J. S. Z. v

Canonsburgu na znanje

Strabane, Pa. — Seje kluba št. 118 JSZ. se v bodoče vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. popoldne v dvorani druš. "Postojnska Jama" št. 138 SNPJ.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Dopisi v tej številki so postavljeni z drobnim tiskom, ker nam primanjkuje prostora. Nekaj smo jih morali odložiti za prihodnje izdajo. Barbičev dopis na 6. strani je bil poslan za priobčitev v prošli številki, a ni bilo prostora, ravno tako dopis ki je na 7. strani.

Seznam priredb čikaških

društev in klubov.

MAREC.

Klub št. 1 JSZ. — V petek zvečer 28. marca bo poročal po seji kluba št. 1 Anton Garden o bojih v U. M. W. of A. in o svojih vtisih s konvencije za reorganiziranje unije premogarjev.

APRIL.

Koncert Zore Ropasove v nedeljo 13. aprila v dvorani SNPJ. pod avspicijo zbora "Prešeren".

Zbor "Sava". — V nedeljo 27. aprila operetna predstava v dvorani ČSPS.

MAJ.

Klub št. 1 JSZ. — V četrtek 1. maja prvomajska slavnost v dvorani SNPJ.

Društ. št. 170 JSKJ priredi veselico v soboto 10. maja v Poljski dvorani, 1921 W. 22nd St.

Svetozar Banovec bo imel koncert v Orchestra Hall v nedeljo 18. maja.

JUNIJ.

Društvo "Zarja" priredi piknik v nedeljo 15. junija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

JULIJ.

SSPZ. — Izlet čikaškega članstva SSPZ. dne 4. julija v Cleveland.

"Sosedje" št. 449 SNPJ. — Piknik v nedeljo 13. julija pri Steinarju.

Pioneer št. 559 SNPJ. Piknik v nedeljo 20. julija na Bergmannovem vrtu.

Ako priredba vaše organizacije še ni v tem seznamu, nam sporočite podrobnosti, da jo uvrstimo.

Sodrugom v Clevelandu.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narodnem domu. Sodrugi, prihajajte redno na seje in pridobivajte mu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St.,

CHICAGO, ILL.

(V bližini urada SNPJ in Proletarca.)

FINA KUHNJA IN

POSTREŽBA.

KARL GLASER, lastnik.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON

Office hours at 3724 W. 26th Street

Tel. Crawford 2212.

1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily

at Hlavaty's Drug Store

1858 WEST 22ND ST.

4:30—6:00 p. m. daily.

Except Wed. and Sunday only by

appointments.

Residence Tel.: Crawford 8440.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill.

Telefon Canal 4340.

SLOVENSKO-HRVATSKA

TRGOVINA CVETLIC.

Sveže cvetlice za ples, svadbe,

pogrebe itd.

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK

vogal Crawford and

Ogden Ave.

(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dop.,

od 1. do 5. popoldne in od 6. do

9. zvečer. Ob sredah od 9. do

12. dop., in od 6. do 9. zvečer.

Tel. Crawford 2893.

Tel. na domu Rockwell 2816.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN

KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave.,

Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmernne. Postrežba točna.

'The Milwaukee Leader'

Največji ameriški socialistični dnevnik.—Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 528 Juneau Ave.

MILWAUKEE, WIS.

Frank Mivšek

Coal, Coke and Wood.—Gravel.

WAUKEGAN, ILL.

Phone 2726.

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

324 Broad Street

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

NAŠI USPEHI V AGITACIJI

Socialistična stranka je dobila tekom januarja in februarja nad tri tisoč novih članov. Na banketu v Chicagu, na katerem je bil glavni govornik Norman Thomas, je bilo osem sto ljudi, kar se na delavskih banketih le redkokdaj dogodi. Thomas potuje po deželi in agitira za združenje delavskih skupin in liberalnih inteligentov v skupni stranki s socialističnim programom.

Klub št. 1 je dobil na prošli seji šest novih članov. Deluje se za reorganiziranje klubov JSZ v Aveli in Rentonu, Pa., v West Parku, O., ter za ustanovitev novega kluba v Euclidu, O. Kjerkoli se za stvar zavzema energični sodrugi, ki se ne zanašajo preveč na druge, je uspeh zagotovljen.

"Proletarčevi" dohodki na naročnini so bili februarja t. l. nad tri sto dolarjev večji kakor pa februarja lansko leto.

Meseca januarja je dobil ta list 45 novih naročnikov, februarja pa 110, skupaj 155 novih naročnikov po 1. januarju.

Klubi JSZ. so povečali aktivnost tudi s prirejanjem zabav, konferenc, predavanj itd. Dasi je tisoče naših delavcev prizadetih vsled brezposelnosti, beležita JSZ. in Proletarec vseeno lepe uspehe, o katerih bo podrobno poročano bodočemu zboru JSZ., ki se vrši 30.—31. maja in 1. junija v Detroitu, Mich., kakor je razvidno iz splošnega glasovanja, ki se zaključuje te dni.

BREZPOSELNOST IN KOMUNISTI

Dekret iz Moskve nalaga komunističnim strankam po svetu, da izrabijo brezposelne delavce v svojo propagando. Nič težko ni brezposelnega delavca pridobiti za demonstracijo. Saj so brezposelni v Zedinjenih državah pred leti organizirali celo takozvano armado brezposelnih, ki se je zbrala v raznih krajih dežele, cilj pa ji je bil pohod v Washington, D. C., kjer bi opozarjala poslance in vlado na mizerijo tistih, ki so vrženi na cesto. Dotična demonstracija je bila organizirana edino v interesu brezposelnih. Sedanje demonstracije, ki jih prirejajo komunisti, pa imajo glavni namen napeljevati vodo na mlin politike tretje internacionale, ki je neposredno zunanja politika sovjetske vlade.

Policija ne trpi teh demonstracij, posebno se ne, ker so prirejane z agresivnostjo in izzi-valno. Komunisti namreč hočejo, da se o njih mnogo piše, in da kominterni pokažejo svojo aktivnost z izrezki iz listov. Po glavah brezposelnih pa padajo količki policajev, in v Chicagu si je policijska oblast vzela pravico udreti v urad komunistične stranke tega distrikta, kjer je razbila opremo in zaplenila "dokumente". Aretirala je tudi nekaj oseb ter jih obtožila delovanja za nasilno strmo-glavljenje vlade.

Kakor taktika komunistov, je tudi tako nastopanje policije glupost. Oboji so nasilni in kričavi. Volitve so merilo, kje je ljudstvo. Komunisti v Chicagu dobe v najživahnejši kampanji le par tisoč glasov. Če hočejo demonstrirati, imajo to pravico. Vlada ni pred njimi v nobeni nevarnosti. Če jim vzile temu ustreza v persekucijami, izvršuje to kar oni iščejo. Stroške pa plačajo delavci. Revolucija ni s takimi sredstvi nič približana, in delavski slogi tudi in pomagano. Nasilno kričavost komunistov in histerično brutalnost policije razumni delavci ne morejo in ne bodo odobraval.

Moderne delavske organizacije ne služijo samo sedanjosti. Prišel bo čas, četudi se nazadnjaki upirajo, ko se bo lastninska pravica izpremenila v socialističnem smislu. Delovna sredstva postanejo last družbe. In družba bo morala urejevati vse delo in voditi vso upravo. Sedanje organizacije pa so šole, v katerih se delavstvo pripravlja za to veliko nalogo.

KAJ JE PRAVI VZROK TEJ NESREČI?

Na sliko so ostanki avta, ki je prišel v nedeljo 23. februarja na enem križišču v Kenoshi, Wis., pod vlak North Shore železnice. Križišče nima zavornic, pač pa le električni signal, ki opozarja voznike na prihajajoči vlak. Voznik avta, ki je po raznih zatrdilih vzrok tej veliki železniški nesreči, katera je zahtevala 15 življenj, je baje hotel prehiteti vlak, pa se je ukanil v svojih računih. Njegov avto je bil zdrobljen in on razmesarjen, vlak pa je skočil s tira in se vsled silne hitrice razbil ob progi. Vselej, kadar se pripeti večja nesreča, prihajajo ljudje z zahtevami za varnostne naprave. Sami signali na križiščih v teh časih, ko drvi po cestah tisoče avtov, več ne zadostujejo. Treba je proge ali dvigniti nad ceste, ali pa jih poglobiti, kjer pa je to nemogoče, so potrebne zavornice. Previden avtoist bo ustavil ob progi, nepreviden ali "drzen" pa se bo skušal z vlakom in s tem riskira svoje in druga življenja.

Bankrot slovenskih "svobodomislecev"

Skupina svobodomislecev, ki se je kretala okrog bivšega "Glasa Svobode" in se lani oprijela "Svobode", je čisto bankrotirala. Njen novi list je v jeseni agitiral za bazar fare sv. Štefana v Chicagu, sedaj pa zažiga kadilo njenim radio koncertom in priporoča v naročanje klerikalni ženski mesečnik, kateremu so bili duhovni očeti patri frančiškani; urejevan je pod njihovim vodstvom v klerikalne namene. Slabo, zelo slabo čuvajo žalostni ostanki slovenskih svobodomislecev Kondovo duhovno zapuščino. Vse so že za pravili, kakor sprideni otroci, ki v par tednih razmečejo imovino, ki so jo podedovali po očetu.

S skrahiranjem bivših svobodomislecev pa ni skrahiralo pravo, idejno svobodomiselno gibanje. To je med ameriškim slovenskim delavstvom živahnejše kot kdaj poprej in veliko bolj načelno ter vzgojevalno. Dva lista sta mu glasilo, ostanki pa ležejo tja, kamor spadajo: v klerikalno močvirje. Je prav, da so tako očitno pokazali barvo. Bodo vsaj tisti, ki so odkriti in jim še verjamejo, spoznali, s kom imajo opravka.

KAKŠNE PLAČE IMAJO NEMŠKI NOVINARJI?

Na to vprašanje odgovarja anketa, ki so jo razpisali pred nedavnim v Nemčiji. Znani pisatelj Thomas Mann je v zadnjih dveh letih prejel za svoj roman "Die Buddenbrooks" mnogo več, nego mu je donesla Noblova nagrada za literaturo. Glavni uredniki listov v Berlinu, Frankfurtu in Monakovu prejemaajo od \$700 do \$860 mesečne plače, uredniki od \$200 do \$600, reporterji začnajo pri \$90 mesečne plače in kvalificirani reporterji s \$180. Urednik literarnega dela ima nad \$6,600 letne plače, znani dramski kritiki prejemaajo okoli \$450 na mesec, začetniki pa od \$200 do \$300 i. t. d.

Pri brivcu.

— Tole vodo za lase vam toplo priporočam. Če bi vam po nji lasje ne zrasi, vam dam še dve steklenici brezplačno.

Previdnost na mestu.

— Čujem, da imate zelo mladega advokata?
— Da, veste, tožba je takšna, da se lahko zavleče.

VŠČIPCI

ISTINA.

Kdor dolgo kašlja, dolgo živi. Lahko tudi obrnete, da bo bolj v skladu s pregovorom: Kdor dolgo živi, dolgo kašlja. Poraženemu aspirantu je hudo, kjer njegov list ne bo dolgo kašljaj. — RK.

SPOMENIK KRALJU PETRU V LJUBLJANI.

"Jutro" piše: "Uspeh zbiralne akcije za spomenik kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju je naslednji: Čista imovina po stanju 31. dec. 1929 znaša 272,326 dinarjev (okrog \$4,900). . . . Ako k temu prilejemo še od raznih strani objavljenih in v gotovostjo pričakovanih prispevkov, moremo ugotoviti, da je uspeh v toliko poljvil, da se bo mogla zbiralna akcija v kratkem zaključiti, nakar se bo pristopilo k izvršitvi spomenika. . . . Odbor izrečno ugotavlja, da je njegova akcija zasigurana ter da bo treba premagati samo še morebitne ovire tehnične narave. — Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani.

Napoleon je dobil v Ljubljani spomenik nedavno, kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj ga kmalu dobi, glede Cankarjevega na Vrhniki pa se še kregajo, med ameriškim vrhniki pa kolektajo zanj. Zjokaj se Kurent, ali pa zaplesi! Če bi bil Cankar živ, bi rekel, zaplesi! Kaj bi se cemeril! Hlapci so hlapci!

PROLETARCI, OSVOBODITE SE!

Rojak Zimmerman je še vedno pripravljen odrešiti slovenske proletarce v Ameriki kapitalistične odvisnosti. Priporočaj jim, naj postanejo kapitalisti, pa bo gorja konec. Nekje v Texasu so gare, pod njimi pa je Zimmanova Proletarian Diamond Oil kompanija vrtala in vrtala, dokler je mogla izvrti kaj dolarjev iz žepov ljubih rojakov. Ampak olje je morda še v tisti zemlji, mašine so še tam, gare tudi, firma je še tudi na papirju, samo denarja manjka. Torej dajte, pa bomo vrtali naprej.

Anton Kmetec.

ŠE O RADIO PROGRAMU.

Kobalova-Bergerjeva "Svoboda" se togoti na "Proletarca", ker je v "Vščipcih" kritično pisal o radio programih "Am. Slovenca". Andrej je napisal editorial, kjer hvali frančiškansko podvzetje in mu zažiga kadilo. "Led je prebit", pravi. Če bi mi tako prebil led bi Andrej tudi napisal editorial, v katerem bi rekel: Šramota ker nas na tako nizek način predstavljate svetu! Samo kadar Andrej spi, je nepripravljen, če se mu ne sanja o izobraževalni akciji.

ALL RIGHT, PUNCE.

V ljubljanskem "Jutru" je objavljen sledeči oglas:

"All right, punce! Trije slovenski fantje—Amerikanci, bi z Vami radi dopisovali. Reane ponudbe gospodičen med 18. in 25. letom. Tajnost zajamčeno. Brez dolarjev seveda nismo. Pisma s sliko na u pravo "Svobode", 2653 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill., U. S. A.

"Brez dolarjev seveda nismo," vabijo na med, ali pa na led, "trije fantje Amerikanci". Hotel s svojo

"Svoboda" in tremi fanti res postaja slaven. Tu citirani oglas je prepisan iz "Jutra" z dne 2. februarja t. l. Fantje Amerikanci, ali ne veste, da so punce iz cunj?—Tone P.

KAJ BEREJO ROJAKI V DOMOVINI.

Sedaj, ko je "politika" v Jugoslaviji prepovedana, pišejo listi na prvih straneh o kralju, kraljici in take stvari. Vlada častniška agencija Avala je poslala 6. feb. tisku v Jugoslaviji sledečo novico:

"Bukarešta, 6. februarja, A. A. — Danes ob 11. dopoldne je dopotovala s posebnim vlakom v Bukarešto Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu dvorske dame ge. Eleonore Švrljigove in adjutanta majorja Pogačnika. Vlak se je ustavil na dvorski postaji v Centrocenu. Na postaji so Nj. Vel. kraljstvo sprejeli kraljica mati Marija, princesa Ileana s svojim zaročencem knezom Hochbergom, kraljevo namestništvo s knezom Nikolajem, člani vlade s predsednikom Manium na čelu, kraljica Elizabeta, naš poslanik na rumunskem dvoru Colak-Antić, naš vojni ataše general Stojanović z gospo, z osebom kraljevega poslanstva in dostojanstveniki rumunškega dvora. Nj. Vel. kraljica Marija, ki se je počutila zelo dobro, je stopila prva iz vlaka in se poljubila s kraljico materjo."

GLAVE V JEČI.

Pisatelj Tone Seliskar in Mile Klopčič sta še v zaporu v Veliki Kečindi. To je nekje v Banatu. Država je sedaj zelo varna.

DVOJČKA MENEHMUS.

Kar je Bingelš podvel, vse je šlo k vragu! Njegov drug pri svobodni inkorporaciji mu vredno tekmuje. — Pika.

ČEMU JE ENIM "LJUDSKI GLAS"?

Bruce vojsko napoveduje, slabe čase, ogenj, strela, batinaštvo, nazadnjaštvo — Berger pa mu pritrjuje, in obema je odleglo.

Kadar greta, kamor česar peš je hodil, se prav komed vesedeta na "Ljudski glas" — brrrrrr — kakšen duh — tičji nos, in hitro stran! Zivko Pintar.

KDO SI BI MISLIL!

Kdo si bi mislil, da je v U. M. W. of A. še toliko notranje moči, da se otrese Lewisa. Če bi bili premogarji to storili vsaj pet let nazaj! A vaeeno—bolje danes, kakor nikoli.

P. Garm, Springfield.

KDO JE KDO.

Največji militarist je Ramsay MacDonald. Največji kapitalist je Morris Hillquit. Največji zavajalec je Norman Thomas. Največji trinoz, zaslužnjalec slovenskega naroda, je Tone Kristan. Največji jemalec komišnov je bil pokojni Jože Zvertnik. Največ milijonov je odnesel Etbih Kristan. Največ delavcev je prodal Chas. Pogo.elec. Največje pijavke v SNPJ. so socialisti v njenem glavnem odboru. Največ dežel je prodalo JRZ. Najslabši list je "Proletarec". Največja slovenska radio postaja je v Domžalah, druga največja pa je v

hoteli pri Bergerju, kjer je njen anoncer Kobalov Andrej. Vse to smo izvedeli od njega, Rev. Černeta, Bingla, Jeriča in njihovih tovarišev. — Cicercan.

"SVOBODA" LJUBIMKUJE Z "ZARJO".

Urednik "Svobode" hvali "Zarjo", glasilo katoliških žensk, pripadajočih h katoliški ženski zvezi. Njeni varuhi so frančiškani, Janez Jerič in Tone Grdina. "Svoboda" piše, da je "Zarja" priporočljiva. Kako lepo in harmonično! Ni čudno, da je celo urednik mesečnika "Ave Maria" pohvalil Andreja kot bivšega urednika "Mladinskega Lista".—Arhivar.

RAZPISANA SLUŽBA.

"Am. Slovenec" je razpisal službo pomožnega urednika. Morda je urednik "Svobode" kandidat zanjo? Priporočila ima dobra. —Radovedo.

VSE ZANIKAJO.

Ni res, nismo vprašali za spremembo klime.

Ni ni res, jetičnih muh ni še v naših prsih.

Ni res, da smo pristranski. Mi smo samo proti socialistom, drugače smo za vse in z vsemi.

Ni res, da smo pisali za kraljeva-

sko jugoslovanstvo, ampak za jugoslovanstvo pod—pod—pod (velika zadrega).

Ni res, da smo ustanovili "S." ker smo jo mi hoteli, ali ker smo bili poraženi na konvenciji SNPJ., ampak ustanovili smo jo, ker je bila potrebna. (Komu?)

KAŠA JE SKUHANA, KDO JO BO JEDEL?

V metropoli so nekateri v zadregi. Skuhali so kašo in se opekli. Sedaj ne vedo, komu bi jo ponudili, ali kaj bi z njo. —Jerry Pengov.

NE PREPIRAJTE SE!

Dokler molčiš, je dobro, pa če so sedje še tako razgrajajo—samo da se ti ne "vtakneš vmes". Ko kaj rečeš, pa pravijo, joj, kako je grdo, ker se tako prepiraš!—A. M., Collinwood.

SPEČA MINNESOTA.

Mnogo je nas, ampak kaj bi števili, ko pa spimo kot medved, pa čeprav delamo kakor živina. V glavi apimo, da nas nit streljanje ne predrmi. Kaj res ne bomo nikoli več poznali naprednosti v naših naselbinah!—A. S.

REGULACIJA LJUBLJANICE.

Ljubljanski občinski svet je poslal veliko ugodnostnih brzojav Francu Jožefu in ga en čas prosil, potem pa se mu je zahvaljeval za poglavljenost Ljubljani. Dne 6. feb. je bilo mestnim močem zopet poročano, da se začne z regulacijo Ljubljani. Aleksander je obljubil, da se z deolom kmalu začne. Neki ljubljanski list piše: "Župan je poudaril, da moramo biti hvaležni kralju za vladarsko naklonjenost in je predložil, da se Nj. Velikanstvu odpošlje naslednja zahvala:

"Nj. Vel. kralju Aleksandru,

Občinski svet ljubljanski, zbran na svoji plenarni seji, se udano zahvaljuje Vašemu Velikanstvu za naklonjenost in odločitev v stvari regulacije Ljubljani, ki je za naše mesto vitalnega pomena. Bog živi Vaše kraljevo Velikanstvo. Župan dr. Puc." (Navdušeni živijo klici.)

Ni čuda, da je gospodarski napredek tam čez tako počasn, ko le tekmujejo, kdo bo bolj udan podložnik.

BESEDA O NAČELU SINDIKALNE SVOBODE

Piše S. Publicus, Ljubljana.

Socialni problem vsakega naroda leži v glavnem v rešitvi socialnih odnosov posameznih slojev: drugega napram drugem. Države z moderno politično demokracijo so rešile ta problem s tem, da so uvedle najširšo socialno zakonodajo, s katero so zaščitile poedinca v prav vsakem slučaju življenjske potrebe. Taka socialna zavarovanja posameznikov kakor celega razreda so padla ne le na posameznika-zavarovanca odnosno na celi razred, nego so bila v breme države, ljudstva. Splošen državni, ljudski interes je tisti, ki je zahteval zavarovanje naroda in držanje socialnega nivoja na stopnji kulturnega in civiliziranega človeka.

28. junija 1919 so govorili na versailskem mirovnem razgovoru mednarodni zastopniki ljudstev. Na ta dan je bila podpisana tudi mirovna pogodba in z njenim podpisom se je v historiji evropskih narodov začrtala močna mejna zarez. Ta pogodba pa ni zanimala samo radi tega, ker se je z njo ukinilo vojno stanje, nego predvsem tudi zato, ker je versailška mirovna pogodba tudi magna carta socialnega problema vseh onih držav, ki so na versailški pogodbi sodelovale in jo tudi podpisale.

Vsak človek ima pravico varovati in ščititi v okvirju obstoječih zakonov svoje gospodarske, kulturne in moralne interese. Kakor pa ima pravico do te samoohrambe vsak posameznik-poedinec, tako imajo tudi skupine, tvoreče v bistvu po okolici, po razmerah, po delu, po svojstvu, po položaju itd. enoto, pomenjajoč element, pravico do samohrane potom organizacije za zaščito svojih gospodarskih, kulturnih ali moralnih interesov.

Tako prihajamo do zaključka, da ima vsak sloj, vsak razred pravico do organizacije svojih zahtev.

To stališče so zavzeli zastopniki evropskih narodov na mirovnem kongresu v Versailles-u leta 1919. Oblikovale so se tedaj mednarodne obveze, ki so dale vsemu državstvu in družabnemu življenju bodoče Evrope in prenovljenih držav svoj začetek in sklenjen program. Ob tej priliki pa je bila sprejeta velika mednarodna obveza o priznanju načela svobodnega strokovnega organiziranja za zaščito gospodarskih, kulturnih in moralnih interesov.

To dejstvo je v socialni zgodovini narodov najvažnejši dokument vsega javnega življenja.

Kratek pogled na socialno stran evropske politike nam daje zanimivo sliko. Vse države, razen fašistične Italije, ki so podpisale versailško mirovno pogodbo in sprejele konvencijo o mednarodni organizaciji Dela, se drže teh določb in načel. Po vseh državah vlada oficioelno načelo sindikalne svobode, le Italija je našla novo tolmačenje velike mirovne določbe Versaillesa.

Delavski razred bodisi kot skupen bodisi kot posamezni delavski sloj, povsod ima pravico do samostojne organizacije za zaščito in varstvo svojih, če že drugi ne, vsaj gospodarskih interesov. Njihove organizacije so svobodne, so svobodno izbrane po delavcih samih in nikjer ni tuje sile, ki bi jih prisilila v drugačno rešitev svojega gospodarskega pravašnja.

V Jugoslaviji pa se gode čudne stvari. Kakor da bi hoteli korakati za fašističnim režimom v Italiji. Na delu so močne sile, ki propagirajo in obljubljajo izvesti svoj program tudi v strokovnem pokretu jugoslovanskega delavstva. Dela se z vsemi močmi na tem, da se omeji načelo sindikalne svobode, da se delavstvu vsili ljudi in strokovne organizacije, ki imajo druge cilje in ki so že po bistvu nasprotni ideologiji strokovne borbe delavskega razreda. Hočejo si pridobiti monopol na strokovno organiziranje delavstva po načinu — fašistične Italije!

Opozoriti je treba svet: Načelo sindikalne svobode v Jugoslaviji je v nevarnosti!

Vedeti je treba: Jugoslavija je podpisala versailško mirovno pogodbo; ona je dolžna varovati in spoštovati mirovne določbe te pogodbe. Sindikalna svoboda je napredek socialnega čuta in demokracije in zato mora ostati neokrnjena ter mora biti baza slojem, ki si morajo z organizacijo braniti svoje gospodarske interese.

Papež proti sovjetski Uniji

Sveti oče se je menda z Mussolinijem čisto sprijaznil, zato je napovedal sveto vojno sovjetski Rusiji. "To, kar počne Rusija proti Bogu, je nekaj groznega, nezaslišnega," je dejal v pismu kardinalu Pompilju. S tem pismom je obrazložil svetu svoje stališče. Tolmači, kako se mora krščanski svet združeno boriti proti svetoskruncem, proti ti grozni pošasti, ki hoče dobesno ruskem ljudstvu vzeti Boga in vero.

Papež se bo moral paziti, da ga ne bodo sovjeti nekega dne potegnili, kakor ga je Mussolini. Kadar se jim bo zdelo, bodo sklenili s sveto stolico pogodbo, dali papežu par sto milijonov, mu obljubili koncesije, pa bo to vprašanje "rešeno", kakor ga je rešil v prilog svojega režima in papeževe blagajne Mussolini v Italiji.

PAVEL DOROHOV: Prevedel Ivan Vuk.

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dni državljanske vojne

(Nadaljevanje.)

In iz teh glasov se sliši tuge polni, zveneči glas Vere, Salomonove neveste.

Zapustili so mesto na petih parobrodih. Prve gredo čete vojske. Za njimi vozovi. V sredini — rodbine beguncev. Nato zopet tovrstni vozovi in naposled, krijoči umik, zopet čete vojske z artilerijo.

Zadnji oddelki se bližajo k pristanišču. Nejevoljno prihajajo, drve avtomobili, iz katerih štrle bajoneti, po zapuščenih cestah. Težkih, trdih korakov, puška na strel, stopa mimo četa rdečevojnikov. Naglo, nevojaških korakov hite železničarji.

Za krepko zaprtimi vežnimi vrati prisluškujejo meščani.

Z jezimi pogledi prodirajo skozi razpoke umikajoče. Kakor rajska godba jim bije težak korak rdečevojnikov na ušesa. Podobni lačnim zverinam, ki se pripravljajo na poslednji skok, zasledujejo z drhtečo nestrpnostjo zaostale.

Andrejevič zapusti skupno z Vero in Petruhinom prostore eksekutive.

"Sodružica Vera, saj ne morete pomagati. Hitite k parobrodu, dokler ni prepozno.

Vera trese z glavjo.

"Vi me ne boste razumeli, Andrejevič, ali zvedeti moram, kaj se je zgodilo s Salomonom. Vrnem se ob pravem času."

"Nu, bdi! Aleksej gre z vami. Bodite previdni."

Stisne krepko roko Veri in Petruhinu.

"Idita. Moram se v mestni sovjet."

Prva granata pade na cesto. S truščem raztrga tišino.

Puške krogle dežijo na cestno kamenje in pota.

Dva rdečevojnika bežita urno proti pristanišču.

Kozaški oddelek galopira mirno. Konjaka kopita zvene.

Nekje se zaprejo vrata. Razdrobljeno steklo zazvenči.

Razmršeni rdečelasce v valjenkah na bosi nogi plane iz neke veže. In divje vriskajoč doni po pustih ulicah:

"Fantje, kozaki so tu!"

Vežna vrata zaškripljejo. Zapahi se od mikajo, izlozna okna se pojavljajo. Tisoč glasov napolnjuje ulico. Ljudje begajo po ulicah, da zavete vsa pisana, kakor polje.

"Držite ga, držite! Rdečevojnik se je skril na dvorišču!"

Vse plane tja. Gnjetje se v ozkem hodniku, stopajo eden drugemu na noge. Kakor črni vrani se obešajo na ograjo.

"A—a—!"

Možek pretresajoč krik plane in zaduši smrtni krik, ki se zgubi v zverinskem rjovenju z zobmi treskajoče množice.

V divjem veselju, krvoželjni, hripavo kričeč drve po ulicah.

"Držite jih! Primite jih! Udarite!"

Pred raznimi hišami se ustavijo.

"Fantje, tu je stanoval komisar!"

Planejo v stanovanje, razbijajo pohištvo, posodo, ogledala, okna. Iščejo plena. Divjajo dalje, k drugemu stanovanju...

S treskom se odpre okno v drugem nadstropju.

Zvenkljajoč padejo šipe na tla.

V oknu je razmršen rdečelasce v valjenkah na bosih nogah. V njegovi visokodvig-njenih rokah je bel klopčič. Mlada žena se oprijemlje prodirajoče kričeč njegove rame.

"Moje dete! Moje dete!"

"Halo, fantje! Tu je bastard komisarja."

Bel klopčič zleti po zraku in pade na tla—bel kupček na kamene plošče. Kakor steklenica rdečega vina se zdrobi in rdeča temna tekočina teče na vse strani.

Na oglu se gnjetje okrog nekega delavca brez kape.

"Boljševik! Pobite ga!"

"Kaj hočete, bratje. Hotel sem le gledati..."

Gost obroč ga obdaja. Soparo dišejo grla. Ustnice razkrivajo zobe.

"Bratje, stanujem vendar tu zraven..."

Najbližji, debel, v toplem telovniku, s srebrno verižico čez cel trebuh—zamahne z levo roko.

"A—ah!"

Zobje zašklepečejo. Kri teče preko brade.

"Udarite!"

Planejo nanj, vržejo ga na tla. Telesa postanejo kakor klopčič, ki se spleta, sope in zvija.

Ko odstopijo utrujeni in znojni, ostanejo le še cunje. Cunje mesa, cunje obleke.

Z hrbtom naslonjen na zaprta vrata trgovine.

Množica je bila velika, lahko voli. Ali torbica za patrone je bila prazna. Hripavo, kakor da stopa na goro, se izvije iz suhih ustnic:

"Ne približujte se. Vsakega prebodem!"

Dva vojaka z belo-zelenim trakom na rokavu gresta mimo.

"Halo, mladci. Ustrelite rdečevojnika."

Gologlava ženska se oklene onemu za ro-kav. Vroče sopejo usta. Skozi raztrgano bluzo se vidijo gole prsi.

"Dragi, ustrelite rdečevojnika."

Vojak gredoč pomehi in ustreli.

In hiti, ne da bi pogledal, dalje.

Rdečevojnik zastoka, puška mu pade iz rok. Pade na kolena, z rokami se opira ob kamene plošče.

Kakor drevo visok fant skoči z opeko v rokah iz množice. Majhen stavec z rdečim, mesecu podobnim obrazom se obesi nanj.

"Udari. Med oči!"

Visok zamahne z opeko. Kostih zahrešče.

Sujoč se in preklinjajoč še planejo drugi. Renče kakor lačni psi za kost.

Nato odhajajo posamezno in v gru-čah k reki. Dobro so opravili svoje delo. Štedili so patrone. Po vseh pravih sabljanja bijejo s sabljami. Kakor pri vajah, ko nadomestuje človeka maska. Molče padajo smrti posvečeni v reko, rdečijo vodo s svojo najljubšo barvo. Bilo je, kakor če se v vodi namakajo rdeči prti.

In tako je bilo en dan, dva dni in tri dni.

2. V ječi.

Zvečer so jih odvedli iz poveljnikove hiše v ječo. Kakor da so obdani z bodečim žičev-jem jih je obdajal dvojni krog. Na znotraj Cehi, na zunan Kozaki.

Krvičejna množica meščanov se je gnetla k njim. Potisnila jih je med konje, obmeta-vala s kamenjem, pljuvala, poskušala doseči jetnike s palicami.

Neka starka, s plapolajočimi sivimi lasmi se je oprijemala prosoče Kozaka. V rokah je držala tanko železno palico.

"Sinko. Pusti me skozi. Samo enkrat, le enkrat mi dovoli, da sunem."

Kozak ji je leno požuhal z nagajko.

"Odstrani se, starka, če ne..."

V celici — deset korakov dolgi in deset široki — je zaprtih štirideset ljudi. Tudi Andrejevič, Petruhin, Salomon in Vera so med njimi.

Saharov Aleksej, Morozov Pavel — so člani mestnega Sovjeta.

Tudi železničarski delavci so tu. Prijeli so jih pri poskusu, da razstrele oklopni vlak. Tudi nekaj strokovnjakov.

Mlad dečko — Sergej, ki je prišel še le pred kratkim iz vasi in se priključil boljševikom.

In rdečearmejci.

V kotu, na pričah (ležišče na leskah) leži Salomon z zvezano glavo. Obraz mu je, kakor stena. Vera sedi pri njem. Drži njegovo roko, nežno jo boža. Tiho, kakor da zib-lje otroka, napeva:

"Spi, detece, spi, sanjaj, o sanjaj sladko..."

Petruhin sedi zraven nje. Obrvi so stisnjene. Trde misli so jih stisnile. Včasih se stisnejo njegove pesti v plamečem gnjevu.

Andrejevič ziblje svojo sivo glavo. On po-zna misli Petruhina.

"Ne, Aleksej, od tod se ne pride..."

Dečko Sergej stoka:

"Najbrže nas vse postreljajo..."

Andrejevič ga tolaži:

"Zakaj bi tebe ustrelili? Lepo izpustili te bodo. Tako mlademu dečku ničesar ne store."

Ljubezno ogleduje obraz dečka.

Bled obraz, mehko zaokrožena lica. Dolge lase, kakor pri nuni. Majhno plavo bradico. Velike blesteče, temnorjave oči.

"Ne bodo me izpustili, ko so me pa vjeli s puško v rokah. Bojim se..."

Kakor je bil v njegovi vasi običaj, je govoril vsakemu starejšemu človeku stric.

"Stric, ti si najstarejši tukaj. Rad bi se izpovedal. Naj že bo Bog ali ne — ne vem — bojim se. Šel sem z vami, ker ste se borili proti zlu. Videl sem, da je mnogo zla na svetu in sem se hotel zoper to boriti, hotel sem, da je vsem dobro... ali o Bogu ne vem ničesar."

Andrejevič je sprejel prošnjo mladeniča resno in brez ironije.

(Dalje prihodnjč.)

Umetnostna razsta-va slikarja Jakca v Clevelandu

Mr. Božidar Jakac, slikar-umetnik iz stare domovine, razstavi svoja dela iz domovine, Afrike in Amerike v spodnji dvorani S. N. D. Prosvetni odbor S. N. D. je obvestil predsed-nike podpornih, kulturnih in gospo-darskih skupin, kakortudi posamez-nike, da pridejo na skupno sejo, kjer zamislijo najbolj praktičen načrt za uspešno in dobro obiskano razstavo pastelov in grafik.

Seja se je vršila 17. februarja. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsed-nik Vatro J. Grill, podpredsednik J. B. Mihaljevič, tajnik Janko N. Rogelj, blagajnik Ludvik Medvešek, nad-zorni odbor: John Marn, John Moč-nik in Frank Virant.

Na večer 19. februarja se je vršila seja tega odbora. Zaključki obeh se-stankov so doprinesli sledeči spored: Razstava Mr. Božidar Jakca-a se otvori slovesno v sredo zvečer, 12. marca ter se konča 20. marca. Pri-četek ob 8. uri zvečer, zaprt ob 11. uri. V soboto in nedeljo se odpre razstava že pred drugo uro popol-dne. Radio Trio (Miss Irma Kalan, Anton Eppich in L. M. Kolar) so ob-lobili, da igrarjo na razstavi. Tako poje tudi na otvoritveni večer oper-ni pevec iz domovine Mr. R. Banovec. Sodelovanje je obljubila istokotna o-perna pevka Zora Ropasova ter Louis Belle s svojimi pevci.

Dekleta in žene Jugoslav (Slove-ne) kluba priskočijo na pomoč kot rediteljice na razstavi. V nedeljo 16. marca pa napravijo čajanko za A-merikance, katere povabijo na umet-nostno razstavo. Rediteljice drama-tičnih društev Ivan Cankar in Triglav se povabi, da pomagajo na razstavi.

Odrbalo se je publikacijski odsek, ki sestoji iz urednikov posameznih listov v Clevelandu, zunanje liste pa obvešča upravni odbor. Hrvatske li-ste oskrbuje z informacijami J. B. Mihaljevič. Angleške liste preakr-bita z gradivom umetnik in tajnik.

Vstopnina na razstavo bo 25 cen-tov za odrasle, za otroke pa 10 cen-tov. Dovolilo pa se bo šolskim otro-kom v spremstvu šolskih reditel-jev in rediteljic, da si ogledajo razstavo brez vsake vstopnine.

Zunanje naselbine: Lorain, Bar-ber-ton, Akron, Euclid, in druge slo-venske naselbine se opozarja, da imajo veliko priliko ogledati si to razstavo preko sobote in nedelje. Enakih prilik je malo v življenju.

Mr. Božidar Jakac je prinesel ve-liko slik s seboj v Ameriko. Bil je dvakrat v severni Afriki. Pred me-secem dni se je vrnil nazaj v Clevel-land po pet-mesečnem potovanju na Zapadu. Ustavil se je v Yellowstone National Parku, v državi Washington in Oregon, tam ob Columbia River, potem v San Francisco, Los Angeles in Hollywoodu. Vračajoč se je mu-dil v Grand Canyon-u. Povsod je bil priden in delaven. To vam pokaže razstava.

Mr. Božidar Jakac je okoli 30 let star. Doma je iz Novega Mesta na Dolenjskem. V šolo je potoval v Idriji, v realno, kjer se je priučil francoščine in nemščine, ki mu kaj dobro služita v Ameriki. Umetnost je študiral v Pragi in pozneje v Pari-zu. Njegove slike so bile razstavlje-ne že na 45 razstavah. Sam je imel že nekaj svojih individualnih raz-stav. Zadnja, ki se je vršila pred le-tom v Ljubljani, je bila zelo dobro obiskana v Clevelandu se je nastan-il pri svojem bratranecu Mr. Anton Colarič-u 5338 St. Clair Ave.

V Clevelandu je dobro poznan med umetniškimi krogi. Imel je že raz-stavo v galeriji Eastman and Bolton.

Za Prosvetni odbor S. N. D.: Janko N. Rogelj, tajnik.

BANOVČEVI KONCERTI

Koncerti Svetozarja Banovca so aranžirani v sledečih naselbinah:

Chicago, Ill., 16. marca.

Springfield, Ill., v nedeljo 23. mar-ca.

Warren, O., v soboto 5. aprila.

Hermine, Pa., v soboto 12. aprila.

Cleveland, (Collinwood), O., v ne-deljo, 20. aprila.

Chicago, Ill., v nedeljo, 18. maja,

Orchestra Hall.

Milwaukee Wis., v nedeljo 25. ma-ja.

Calumet, Mich., v ponedeljek 2. ju-nija.

Traunick, Mich., v soboto 7. junija.

Ely, Minn., v nedeljo 15. junija.

Duluth, Minn., v nedeljo 22. junija.

Kdor želi glede koncertov z Banov-cem korespondirati, naj piše na na-slov 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

MLADENIČI - MOŽJE!

Obleka po vaši meri.

Mi vam izdelamo obleko ali suknjo, da vam bo pristo-jala kakor rokavica na roki.

CISTA VOLNA SAMO—\$25.00

Naročite si obleko ali suknjo pri nas.

Delo jamčeno.

John Mocnik

6517 St. Clair Avenue,

CLEVELAND, O.

Jugoslovanski večer na čikaški univerzi

V petek zvečer dne 7. marca pri-redi klub slovenskih dijakov na Či-kaški univerzi veliki jugoslovanski program v Mandel Theatru ter ples v dvorani Reynolds kluba na 57th Street in University Avenue.

Program aranžirajo jugoslovanski dijaki imenovane univerze. Vseboval bo domačo tamburaško godbo "Zvo-nimir", dolg film o naših krajih, naj-boljša točka programa pa bo krasna slovenska pesem, Vilharjev oratorij "Matija Gubec", katerega bo poliza-jala "Zora", ki zapoje tudi spev iz hrvatske opere "Zrinjski". — Mrs. Kathryn Brajak, hrvatska operna pev-ka, ki je pred kratkim dala svoj sa-mostojni program, bo nastopila z dvema hrvatskima pesmama "Roman-ca" in "Lastovski". Spremlja jo pi-janistka Mrs. Zorka Gabrich. — Pro-gram se zaključil s srbskim narodnim plesom, katerega vprižore člani in članice srbskega pevskega društva "Branko Radičević".

Koncert Svetozarja Banovca v ne-deljo 23. feb. v Newburgu (Clevelan-du) je avdienci silno ugajal. Banov-ec je moral ponoviti skoro ves pro-gram, tolikšno je bilo ploskanje. Dne 5. marca je imel uspešen koncert v La Salle teatru v Clevelandu, na ka-terem je pel v sedmih jezikih.

Anton Zornik
HERMINIE, PA.
Trgovina z mešanim blagom.
Peči in pralni stroji naša posebnost.
Tel. Hermine 2221.

Rojaki v Chicagu in okolici, ki se zanimajo za lepo dijaško prireditve, posetite ta program. Prostora v Mandel Theatru je dovolj skoro za par tisoč ljudi. Vstopnina za dijakke 25c, za druge goste 50c.

Odbor za program.

Uspešen Banovčev koncert v Newburgu

Koncert Svetozarja Banovca v ne-deljo 23. feb. v Newburgu (Clevelan-du) je avdienci silno ugajal. Banov-ec je moral ponoviti skoro ves pro-gram, tolikšno je bilo ploskanje. Dne 5. marca je imel uspešen koncert v La Salle teatru v Clevelandu, na ka-terem je pel v sedmih jezikih.

Koncert Svetozarja Banovca v ne-deljo 23. feb. v Newburgu (Clevelan-du) je avdienci silno ugajal. Banov-ec je moral ponoviti skoro ves pro-gram, tolikšno je bilo ploskanje. Dne 5. marca je imel uspešen koncert v La Salle teatru v Clevelandu, na ka-terem je pel v sedmih jezikih.

Koncert Svetozarja Banovca v ne-deljo 23. feb. v Newburgu (Clevelan-du) je avdienci silno ugajal. Banov-ec je moral ponoviti skoro ves pro-gram, tolikšno je bilo ploskanje. Dne 5. marca je imel uspešen koncert v La Salle teatru v Clevelandu, na ka-terem je pel v sedmih jezikih.

ZELODČNE NEREDNOSTI

Nerednost našega želodca je kriva, da izgubljate energijo. Niste bolni, da bi morali biti v postelji, ampak niste zdravi in to fizično stanje vas ovira v vašem napredku. Vzemite

TRINERJEVO GRENKO VINO uživate ga redno v malih količinah in energija se vrne! Izčisti vam pre-bavna pota in uredi odvajanje red-no in popolno. Vaš apetit in prebava se hitro povrne. To je vzrok, da ga veliko zdravnikov priporoča. V vseh lekarnah. Vzorec dobite od Joseph Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

KUPON ZA BREZPLAČNI VZOREC Dept. 27.

Ime _____

Ulica _____

Mesto država _____

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

ATLANTIC PRGT. & PUB. CO.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Landale 2012

A. H. Skubic, pred. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

Oglasi v jubilejni prvomajski številki

PRIDOBITE vsako trgovino, denarni zavod, zdravnika, obrtnika itd., ki posluje v vaši naselbini, da nakloni oglas v jubilejno-prvomajsko številko "Proletarca". Cene vam sporoči upravništvo.

DRUŠTVA, KLUBI IN POSAMEZNI PRIJATELJI "PROLETRCA", pošljite mu čestitke v obliki oglasa. Vsak palec prostora v eni (ozki) koloni stane \$1. Priobčeni bodo v slavnostni številki.

Vzorec oglasa palec velikosti, ki stane en dolar

Društvo "Bratstvo" Št.
NNNN., Cleveland, O., iz-reka "Proletarcu" k nje-govi petindvajsetletnici is-krene čestitke.

Besedilo v oglasu je lahko tudi drugačno—kakršnega sami pošljete. Vsi dohodki naročnine in oglasov, ki jih dobi jubilejna številka, bodo porabljeni za njeno povečanje ter tehnično opremo lista.

POŠLJITE OGLASE KMALU.

Izlet v Jugoslavijo

dne 9. maja tega leta z ekspresnim parnikom

OLYMPIC

večim spremljevalcem. Original-ne cene brez kakih doklad. Najboljši prostori v vseh razredih so že sedaj zagotovljeni za nas.

Nepozabite na

VELIKONOČNI IZLET

Največji parobrod na svetu

MAJESTIC

odpluje iz New Yorka dne 4. aprila z več skušenimi spremlje-valci za potnike. Na morju samo 5 dni in pol. Rezervacije za ta prvi izlet in za izlete v juniju in juliju sprejema

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

WM. B. PUTZ
Cicero's LEADING LARGEST OLDEST Florist
Cvetlice in venci za vse slučaje.
5134 W. 25TH ST., CICERO, ILL.
Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

Royal Bakery
SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR, lastnik.
1724 S. Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.
Gospodinj, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

MLADENIČI - MOŽJE!
Obleka po vaši meri.
Mi vam izdelamo obleko

DAJ NAM DANES NAŠ VSAKDANJI KRUH

Socialna povest.
(Ponatis iz knjige
"Cankarjeve
družbe".)

(Dalje.)

— Vsaj enkrat sem slisal pošteno besedo, je dejal nadsvetnik gospod Groševac. Tako so gostili duhove, večer za večerom. Krožniki so bili vselej lepo polizani, salate duhovi niso marali.

Gospodična Trotovska je ugotovila, da je salata zdravju škodljiva. Od tistih dob je tudi ona ni več jedla.

Nerazumljivo jim je bilo, da so duhovi celo vino ignorirali.

— Razumljivo je, je dejala gospa v črnini; diese verfluchten Abstinenter so že med duhove zašli in so tam nemara uvedli celo prohibicijo! Die gestorbenen Amerikaner! Die armen Geister... morajo se pustiti tako tiranizirati...

Groševac je neko soboto pripeljal s seboj novega gosta, ki kar ni mogel verjeti, da bi se duhovi hodili gostit k Trotovskevim. Drugače je bil prepričan spiritist, ampak:

— Kje bi se mogli duhovi tako spozabiti! In celo Napoleon!

Gospod ravnatelj Jugoslovensko-poljske banke ni mogel nikakor verjeti v to možnost, tem manj, ker je bil zelo naobražen mož, ki je imel čudovito pametnega psa, ovčarja z rodovnikom... Pol ure za svojim gospodarjem je ob prihodu nekega drugega spiritista smuknil v Trotovskevo stanovanje ravnateljev ovčar. Kar prestrašila sem se ga, a pes se ni zmenil zame.

Nesla sem v sobo lep dunajski zrezek in skodelico bele kave.

V gostih so imeli baš Franca Jožefa I.

— Man sollte der Majestät Kaiserschmarren servieren...

Ko sem prišla iz sobe ter zaprla za seboj vrata, je pes začel sumljivo ovohavati duri...

Naenkrat je položil oba uhlja močno nazaj, se elegantno vzel na zadnji taci ter s prednjo desno tace pritisnil na kljuko in odprl vrata. Kakor razjarjen tiger se je pognal v temno izbo, prekučil dvoje, troje stolic, v črno oblečeno damo, spiritistično mizico...

Grozovito je zarenčal, nekaj je zacvililo, jaz sem naglo prižgala luč in prestrašenim gostom se je nujil kaj nenavaden prizor.

Ovčar je ponosno držal v gobcu debelega, belega domačega naročnega psička, psiček pa v gobcu kos lepega dunajskega zrezka...

Prva se je ovestila dama v črnini.

— Eine unsterbliche Bestie, dieser Hund! Cigav pa je?

— Moj, milostiva!

— Docela nevzgojena žival! Sigurno mu dovolite, da se potepa z vsakovrstno pasjo pakajo po cestah... Man sieht ihm ja an! — Priznati moram, mnogo preveč je svoboden!

— Das ist schlecht! Pes naj se združi s psi gospodarjev, ki so njegovemu gospodarju po činu enaki! Nevzgojen pes vam je kakor kmet ali predmesten otrok.

Jaz sem se dve uri zapored smejala, gospodična pa jokala nad ugrabljeno ji iluzijo...

— Und in meinem Hause musste so was passieren!

— Vidiš, Marta, to stvar sem pripovedovala v nedeljo "Pri Jožetu", v torek je pa že izšla kot podlistek v našem dnevniku. Jaz sem bila, seveda, krivec, ki je plačal njihovo neumnost! Morala sem takoj zapustiti službo, ki je bila najboljša izmed vseh, kar sem jih kdaj imela. Saj se je morala gospodična brigati samo za duhove! Jaz pa sem zvečer počela, karkoli se mi je poljubilo.

— Tistega pijanega literata, ki si je skoval kapital iz mojega pripovedovanja, sem prihodnjo nedeljo, ko je zopet prišel na lov, kar v pričo vseh pošteno oklofutala! To mu je živžgalo okrog ušes! Potem smo ga svečano položili na mrzlo, kar na sredo ceste, na dež!

— Zdaj pa še to popiši, šema pijana, sem mu rekla.

Večkrat sta se smejala, mnogokdaj bi bili radi jokali.

Poskušali sta si urediti stanovanje kolikor mogoče udobno.

Stana je zgodaj zjutraj raznašala časopise, kar ji je vrglo nekaj okrog dvestopetdeset dinarjev na mesec. Res se je morala vsako jutro okrog štirih dvigniti, a temu se je kmalu privadila in tudi delo samo ji je bilo prijetnejše in lažje, nego prenašanje sitnosti raznih dobro vzgojenih dam.

Marta, ki je bila pred porodom, ni mogla misliti na postranski zaslužek. Postala je zelo zamišljena. Premišljevala je o stvareh, o katerih ni več sanjala. Mučile so jo misli o krivicah, ki se na vsakem koraku godijo potniku brez strehe, kruha, obutve, obleke, zaščite. Ni mogla razumeti, zakaj so takšne ogromne razlike v življenju, v uživanju materialnih in duševnih dobrin, zakaj se na tej strani kopičijo ogromne množine najraznovrstnejših dobrin, kopičijo tako dolgo, da začenjajo gniti in propadati, medtem ko na drugi strani ginejo množice, ki bi jim samo polovica stroškovnih dobrin nudila dostojno življenje.

Poslednji dve leti je z vneto čitala razne delavske liste in njena misel je vedno bolj sistematično kopičila spoznanja. Izredno jo je tolažilo, da ni sama, ki misli tako, da niso njena spoznanja samo njena spoznanja, da jih je na milijone, ki so prehodili ista pota

spoznanja kakor ona, ki so prav toliko ali še bolj trpeli, nego ona... In obšla jo je strastna želja po pravici. Po večletnem čitanju delavskih časopisov so se njene raztresene misli, fragmenti spoznanj in doumetij, nanizale v sistematično urejeno zgradbo, v neki določen red. Vse misli so se kakor zamotani vodni kanal stekali v en sam in ogromen rezervoar, v katerem so se prekvalele z novim kvaceem: s problemom, kako rešiti človeštvo pogina, kako počlovečiti človeka.

Morda ni bilo zgolj naključje, da je padlo to dozoretje baš v dobo, ko je v njej dozorela mati, kajti zavest matere je bila tisti silni pogon, ki je pognal njeno misel do najvišje dosegljive višine.

VI.

Marta je povila dečka.

Dala mu je ime: Ingo.

Prva misel, ki se je po sladkih občutkih materinstva v njej porodila, se je oblikovala v vprašanje:

— Ali je tudi tebi sojeno boriti se za vsakdanji kruh? Ali ne bo do tedaj nehala ta umazana borba?

Bolniška blagajna je poskrbela za dečkovo dečjo opremo.

Stana je imela z dečkom svoje posebno veselje. Poljubljala ga je, smejala mu se, vendar mu je pripovedovala, da mu je teta, ki mu bo kupila konja, avto in sam Bog ve kaj vse!

Stana je bila res tako dobra in ljubezniva tovarišica. Rada je šla sporočiti Martini materi, da je Marta povila dečka.

Mati je še isti dan prišla.

— Ali si ga že dala krstiti?

— Še ne, mama.

— Ze osem dni živi, Marta!

— Sploh nisem niti pomislila na krst!

— Niti mislila?

— Res ne! In naj ti odkritosrčno povem,

mati, čeprav te bo bolelo, niti ne mislim na to, da bi ga dala krstiti.

— Otrok! Za pet ran Kristusovih, ali me misliš spraviti v grob?

— Preveč sem pretrpela zaradi tistih, ki vidijo vse plemenito, dobro in sploh vse, o čemer menijo, da je resnično lepo, edinole v zunanem in površnem izpolnjevanju cerkvenih formalnosti. Preveč sem bila tepena baš zavoljo teh formalnosti, da bi mogla pri prvem samostojnem koraku v svojem življenju svoja, iz trpljenja vznikla spoznanja pohoditi. V vseobsežnost in brezmejnost Božanstva verujem in zaman skušam spojit pojem Neizmerne s kakršnokoli obliko.

— Zavoljo mene, Marta, in zavoljo mojega moža!

— Mama... Kako naj ti dopovem, da te ne bo preveč bolelo? Zdi se mi, da ne živimo zavoljo roditeljev, marveč zaradi otrok, ne zavoljo preteklosti, zavoljo lepše in svetlejši prihodnosti!

— Mogoče boš kdaj doživela, da ti bo tvoj otrok isto povedal in tedaj se boš z bridkostjo v srcu spomnila te ure in bolesti, ki jo je tvoj odgovor zadal materi...

— Vse razumem, mama! Ne razumem pa, zakaj bi morala iz ljubezni do matere delati krivico — sebi, trpinčiti sebe, očitati si, da sem slabo vzgajala in vzgojila svojo hčerko. tranjosti spoznala za dobro in pravilno. Mama, kakšen je človek, ki dela drugače, nego mu vleva vsa njegova notranjost?

— Marta, vse sorodstvo mi bo očitalo, da sem slabo vzgajala in vzgojila svojo hčerko. Sramovala se bom, ko bom morala stopiti v njihovo družbo. Kaj bo rekel moj mož? Pomisli tudi na to, da je odvisen, da mu more tvoja trdovratnost občutno škodovati pri stranki in gospodih...

— Mama, ali se ne zavedaš, da govoriš kakor trgovec, ki prodaja platno... Tukaj ne moremo govoriti niti o koristi, niti o navidezni koristi, niti o škodi, marveč zgolj o vprašanju, kako mora pošten človek živeti! In če hočeš trgovsko, dobro: Na očeta mi res ni potrebno misliti, kajti vrgel me je v dežju in blatu dobesedno nago in boso na cesto! Njegove religioznosti, ki se v dejanjih tako brutalno očituje, pač ne morem resno vpoštevati.

— Marta, ali veš, da bom s teboj morala prekiniti vsakršno zvezo!

Marta jo je mrko pogledala. Bojevnica v njej je prevpila ljubezen do matere, ki jo je šele v poslednjem mesecu našla, in odgovorila ji je, ne brez bridkosti:

— Zgodi se tvoja volja, mati!

— To pomeni?

— To pomeni, da se moje prepričanje za nobeno ceno ne da kupiti!

Mati se je zasmejala.

— Prepričanje... To je vse samo papir!

— Vedno živi nekoliko ljudi, ki jim je prepričanje življenje!

— Težko boš živela; prepričanje zahteva hud davek!

— Teže nego živim, ne morem živeti sredi vas, ki drugače mislite, nego govorite in drugače živite, nego mislite in govorite.

— Povej mi, kakšno korist si obetaš od tega!

(Dalje prihodnjič.)

DOPIS

"KDOR SEJE VETER, ŽANJE VIHAR".

Collinwood, O. — Če je sto mirnih, pa dva zdražbarja, bo moralo tudi tistih sto mirnih poseči v prepri, ker jih zdražbarji prisilijo. V delavskih organizacijah se rade urivajo osebe provokatorske narave, ki se silijo v ospredje, prevzemajo odboje, samo da dobe zaupanje ljudstva. V boju se ne sramujejo nobenega sredstva, da le služijo namenu oblatiti nasprotnika in mu vzeti zaupanje. Ne bi verjel, da so take reči mogoče tudi med nami, toda dogajajo se.

Nekako pred dvema leti je bilo povedano, da bo klub št. 49 razbit. Zato se nismo čudili stvari, ki se je dogodila novembra 1928. Prav po provokatorsko diskreditirani človeka, da zgubi vpliv in zaupanje ljudstva, to je njihova taktika. In če udariš po vodji unij, klubov ali društev in če ni nasprotniku dana prilika se zagovarjati, je namen provokatorjev dosežen. Ker niso imeli prilike skočiti zavratno name lansko leto, dasi je bila cela gonja urpizorjena le proti meni kot dopisnikarju, so padli po drugem, češ, tega bomo lahko, potem naskočimo pa še njega, ker ta način bo lažje izpeljiv.

In tukaj vam dokaza. V Slovenskem delavskem domu: — "Kam greš, Jože?" "Grem gor, se mi mudi. Sedaj bomo... Potem pa še F. Barbiča in bomo na konju." Pisali so, ampak narod, ki ga hočejo nahujskati proti nam, ni verjel. Prišli so v zagato. Kriv sem mnogo jaz, ker sem razkrival metode, s katerimi so mislili priti do zaželjenega cilja, namreč da propade klub št. 49 in pozneje št. 27 — in sploh vse, kar bi se protivilo njim, ki hočejo voditi ljudstvo po tistih potih, kot je hodilo pred prihodom v to deželo. Kdor je naprednega mišljenja, se mora uničiti, tako da ostane vse po starem.

Po delniški seji SDD se je govorilo, da bo bliskalo in grmelo na seji društva "V boj" in tudi da se ustanovi novo društvo. Po seji dne 9. feb. se je iz grmenja in bliskanja rodila — miš. Vseeno je to dokaz, da so zunanji provokatorji na delu. Ker sem predsednik omenjenega društva, jih to peče. Zato so pisali o "prezidentih", češ, ga bomo na ta način diskreditirali pred članstvom. Tudi radi drugih malenkosti so se nekateri člani razburjali, ker pridejo v stiko z zunanjimi provokatorji. Spominjam se še, kako so vplivali na članice, ko sem jih sklical oktobra 1928 na sejo za priredbo veselice; ker so razdirači takrat zelo veliko pisali o "kikarjih", so prišle 4 članice. Nakane pa se niso posrečile. Veselica se je vršila čeprav ne s takim uspehom, kot bi se morala.

Imeli smo maškarado in kot nalašč sta bili obe dvorani oddani, kar ni bilo nikoli prej in ne pozneje. Sel sem k Johnu Lokarju. "Ali ni tukaj nekaj narobe, John?" mu pravim. "Mislim, da je," reče on. "Bomo šli pa skupaj." Storili smo tako in zopet želi uspeh. Ampak treba je bilo delati, da smo premagali nakane in da nismo prišli v škodo. V 4 letih predsedništva beležimo povsod napredek; tudi ustanovitve "Struglerjev" in kluba ni bilo mogoče razbiti. Kaj pa drugje, kjer ni "kikarjev"?

Imeli smo dva društva, spadajoča k ameriškim jednotam in sedaj imamo štiri. Zakaj pa? Ali sta res postala tako velika, da ni bilo v njima več prostora? Če bi šli okoli in poizvedovali — kar pa ni potreba, ker vemo, kdo je tega kriv. Zakaj dve pevske društvi v Collinwood? Mike Podboy je pisal, da je komaj za enega prostora. Res je tako kakor Mike piše in ni uspeha ne tu ne tam. "Pa kaj češ," pravijo rojaki. "Dokler bosta tista dva, ne gremo." Torej je tudi tam nekaj narobe. Ali je temu kriv Barbič ali njegova harmonika? Nikoli se nisem umešaval kamor ni bilo treba.

Ali pokazati je treba, da je nekaj narobe v glavah onih, ki kažejo name. Rogovili so proti učitelju petja, ker baje ni bil dosti naroden in ga odslavili, ker niso poznali njegovih zmožnosti. In kakor vedno, so se tudi tedaj motili. Imeli so dobre pevce in so nekatere prezirali in se jim posmehovali. Sedaj, ko sta nastala dva pevska zbora, je treba tajne seje, da se en zbor razbije. Tako delajo provokatorji za napredek collinwoodske naselbine, potem pa obešajo krivdo za prepire drugim na vrat.

"Vsiljiva harmonika je pobledela," stoji v nekem dopisu v "Enakopravnosti". Bilo je meseca oktobra. Napadalo in sramotilo se je umetnika, ki je imel nastopiti v Collinwoodu. Načrt provokatorjev za razbitje koncerta bi se bil posrečil, da ni v Proletarcu in Enakopravnosti zahreščala "Barbičeva harmonika", proti kateri je

nastopil v E. strahopetni zajec s podpisom "Clevelandčan". Da ste videli plahega zajca, kako je pobledel — sram ga je bilo — ko je pred njega stopil spoštovani, miroljubni in prijazni umetnik, katerega je še pred časom on zahrbtno napa-

dal in mu je bil pripravljen škodovati, kakor to delajo ljudje, ki se poslužujejo vseh sredstev, da se obdrže v javnosti na vrhuncu. Dalo bi se še mnogo pisati o močvirju naše metropole, a naj zadostuje.

Frank Barbič.

Prvi zabavni večer priredi

Klub št. 28 J. S. Z.

v soboto 8. marca v S. D. dvorani

na East 109th St. in Prince Ave.

CLEVELAND - NEWBURGH, O.

Vstopnina 25c.

Pričetek ob 6:30 zvečer.

Vljudno vabimo sodruge in somišljenike na obilno udeležbo. Postrežba bo najboljša v vseh ozirih. ODBOR.

V JUGOSLAVIJO Z VELIKIM IZLETOM S. N. P. J. NA CUNARDOVIH BRZOPARNIKIH

A KO nameravate obiskati staro domovino, potem se na vsak način pridružite velikemu skupnemu izletu, ki ga priredi IZLETNI URAD S. N. P. J. skupno s CUNARD STEAMSHIP CO. Izletniki bodo potovali na ogromnih Cunardovih brzoparnikih

AQUITANIA

28. maja

MAURETANIA

28. junija

AQUITANIA

6. julija

Lahko potujete naravnost v Jugoslavijo, ali pa si ogledate veseli Pariz, in — ako hočete — razen Pariza tudi slikovito Švico. Na parnikih izvrstna domača hrana, privatne kabine, prostorni zabavni prostori, vljudna postrežba. Celo pot vas spremlja izkušen vodnik.

Obrnite se za nadaljna pojasnila na bližnjega zastopnika, ali pa pišite na:

Jugoslav Department

CUNARD LINE

346 No. Michigan Ave.

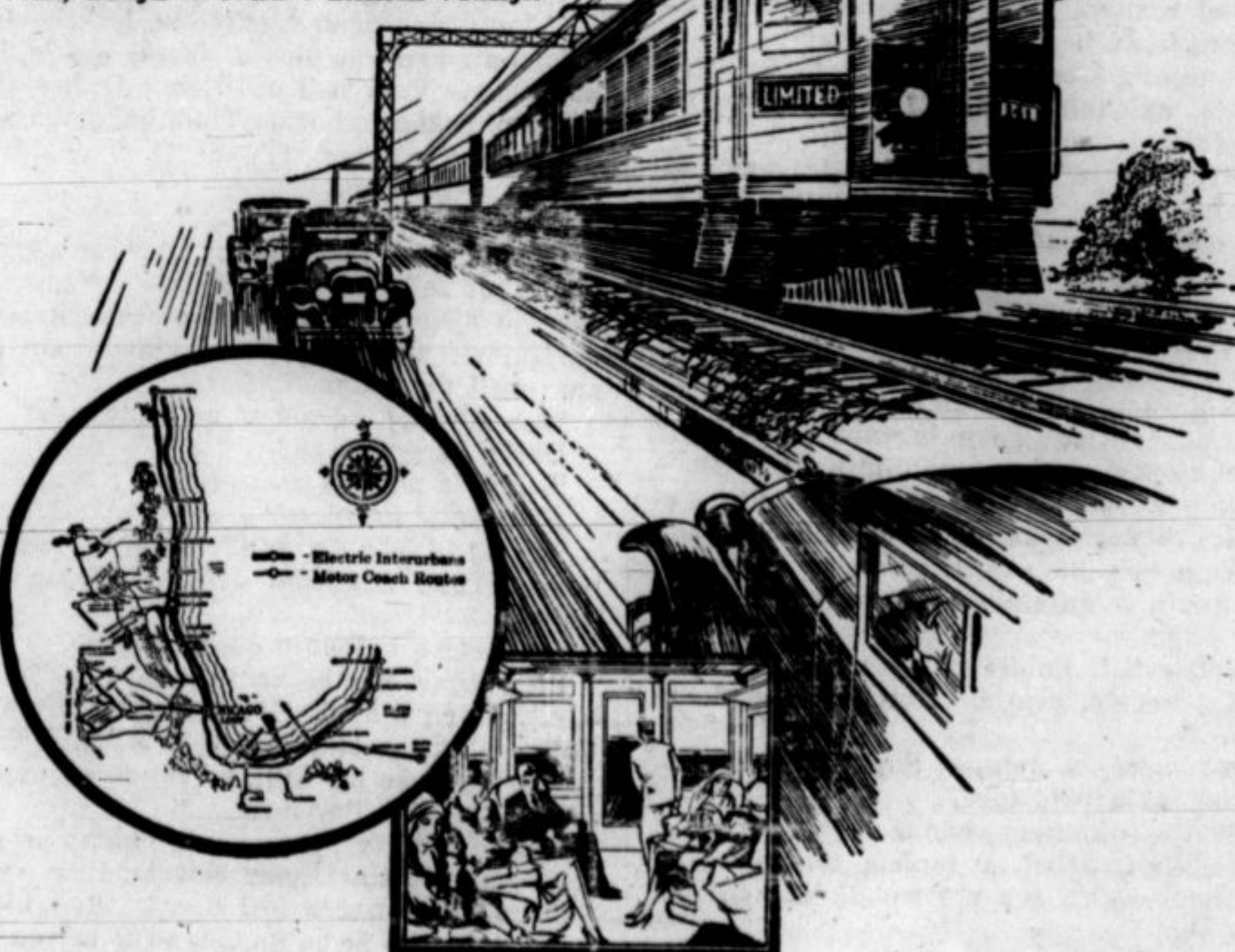
CHICAGO, ILL.

Naši zastopniki v vseh večjih naselbinah.

Izletni urad
Slovenske Narodne
Podporne Jednote
2657 So. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

NAJHITREJŠE

izmed vse električnih železnic v Ameriki. Najhitrejše iz in v Chicago. Izognite se neprilikam in zapoznitvi... snežnim zamegom, dežju in ledu v zimski vožnji.

Dospeli boste
hitrejšje po
električni
železnici

Poslužite se našega Outing in Recreation biroja, 72 W. Adams St., Randolph 8200. Brezplačne informacije glede izletov in zabavišč v vse kraje prijetne čikaške okolice

Peljite se
70 milj
na uro

Za vožnji red, cene in druge informacije na vseh treh progah pokličite RANDOLPH 8200

CHICAGO SOUTH SHORE & SOUTH BEND RAILROAD

CHICAGO NORTH SHORE & MILWAUKEE RAILROAD

CHICAGO AURORA & ELGIN RAILROAD

(The Sunset Lines)

VZHOD

SEVER

ZAPAD

SOUTH SHORE LINE

NORTH SHORE LINE

CHICAGO AURORA & ELGIN RAILROAD

Poučne in znanstvene knjige.
Romani, povesti, črtice in opisi.

KNJIGARNA "PROLETARCA"

3639 West 26th Street, Chicago, Ill.

Pesmi, poezije, igre.
Angleške knjige
socialne in znanstvene vsebine.

ODGOVORITE JIM PO ZASLUŽENJU

Milan in Milena, (Ivan Cankar), ljubljenska pravljica, broš.80	Marjetica, (Anton Koder), idila, broš.65	Moderna knjižnica, I. zv. vsebuje črtice in novele (Milan Pugalj), broš.15	Moje življenje, (Ivan Cankar), vez.85	Moment, iz spisov A. P. Čehova, (Ivan Prijatelj), broš. 85c, vez. 1.25	Morski vrag, (Jack London), vez.80	Muhoborci, (Fr. Milčinski), črtice, vez.75	Mlada ljubezen, (Alojz Kraigher), roman, vez.75	Milijonar brez denarja, (C. P. Oppenheim) vez.50	Medvladje, (Jože Pahor), socialen roman, broš.75	Mali klatež Tom Sawyer, (Mark Twain), vez.50	Na Bledu, (Rado Murnik), povest vez.75	Na krvavih poljanah, (Ivan Matičič), trpljenje in strahote s bojnih pohodov bivšera slovenskega planinskega polka, vez. 1.50	Naša vas, (Anton Novčan), broš. 75c, vez. 1.25	Na krivih potih, (Zaljak), broš.40	Ogenj, (H. Barbusse), dnevnik desetletja, vez. 1.00	Obiski pri slovenskih pisateljih in umetnikih, (Izidor Cankar, vez. 1.25	Obsojenci, (VI. Levstik), povesti broš.75	Običnina dete, (Branislav Nušić), roman dojenčaka, broš.50	Ob 50-letnici dr. Janeza Ev. Kreka, broš.25	Oglenica, (Fr. Zakrjšek), povest, broš.40	Papešinja Fausta, (M. Zevaco), roman broš. \$1.50, vez. 2.00	Patria, (H. Federer), povest iz irske junakaške dobe, broš.40	Pertinčarjevo pomlajenje, (E. Kristan), sanjska povest, broš. 75c, vez. 1.25	Plat zvena, (Leonid Andrejev), novele, vez.45	Povest o sedmih obojenih, (Leonid Andrejev), posvečena L. N. Tolstoju, vez.50	Povesti, (Fran Erjavec), vez.50	Po strani klobuk, (Damiir Feigel), humoreske, broš.75	Pol litra vipavca, (Damiir Feigel), vez.50	Pingvinski otok, (Anatole France), vez. 1.00	Prelepa Vasiljica in druge ruske pravljice, (Cvetko Golar), broš.40	Povesti, (Maksim Gorki), broš.75	Pustolovščine dobrega vojaka Švejca v svetovni vojni, (J. Hašek), I. in II. del, vez. 2.75	Pasti in zanke, (L. Š. Orel), kriminalen roman, broš.40	Pikova dama, (A. S. Puškin), povest, broš.40	Potop, (H. Sienkiewicz), roman, vez. I. del \$3.25, II. del \$3.00, oba dela skupaj, 1093 strani 6.00	Povestice, (Rabindranath Tagore), broš.40	Polom, (Emile Zola), roman iz francoske nemške vojne 1870-71, 549 strani, broš. \$1.50, 80c, vez. @ 1.10	Vsi štirje broširani \$3.00, vez. \$4.00.	Igralec, (F. M. Dostojevski), iz spominov mladeniča, roman, broš.75	Izgnubljeni svet, (Conan Doyle), roman, broš.85	Iz modernega sveta, (F. S. Finžgar), roman, vez. 1.50	Iz naših krajev, (Zofka Kveder), povesti, vez.85	Izračke, (Fr. Milčinski), črtice, vez.75	Jeromkin krog, (A. Koževnikov), povest za mladino s slikami, broš.45	Jug, (P. Chocholoušek), zgodovinski roman, broš. 75c, vez. 1.00	Jubilejni zbornik Onta Zupančiča, vez. 1.50	Junak našega časa, (M. J. Lermonov), povest broš.75	Jari junaki, (Rado Murnik), humoreske, vez.80	Jurica Agičeva, (Ks. Šandor Gjalaski), broš. 50c, vez.75	Kmečki punt, (A. Šenoa), zgodovinska povest iz upora slov. kmetov vez. 1.00	Kraljica mučenica, (Coloma Poljanec) zgodovinski roman, broš.75	Kuhinja pri kraljici gosji nočici, (Anatole France), broš. 75c, vez. 1.00	Konfesije literata, (J. S. Machar), zbirka spisov, vez.65	Kazaki, (L. N. Tolstoj), kavkaška povest broš.75	Kraljevi vitez, (Michael Zevaco), zgodovinski roman v dveh delih, broš. 1.50	Knez Serebrnjani, (A. K. Tolstoj), roman iz časov Ivana Groznega, broš. 1.50	Kreutzerjeva sonata, (L. N. Tolstoj), roman broš.50	Ljudske povesti, (Franc Jaklič), broš.75	Ljudske pripovedke, (L. N. Tolstoj), broš.75	La Boheme, (Henry Murger), roman, broš. 1.00	Letec senca, (S. H. Vajnski), roman, broš.60	Lovski spomin, (Vladimir Kapus, broš.75	(Edgar R. Burroughs), vez. (Vseh 5 knjig \$4.50.)	Taras Buliba, (N. Gogolj), satirična povest, broš. 75c, vez. 1.00	Tri povesti, (L. N. Tolstoj), (Jettik v Kavkazu, Starca, Koliko zemlje potrebuje človek), broš.40	Tri povesti, (G. Flaubert), broš.65	Tik za fronto, (Damiir Feigel), vez.75	Udovica, (I. E. Tomic), povest, broš. 50c, vez.75	Umirajoče duše, (Ilka Vajšček), zgodovinski roman iz baročne Ljubljane, broš. \$1.25, vez. 1.50	Uporniki, (Ivan Lah), povest kmečkih uporov, vez.75	V Ameriko in po Ameriki, (A. Kristan), broš.40	Višnja repatica, (VI. Levstik), satiričen roman v dveh delih, broš. \$2.00, vez. 2.50	Vitez iz rdeče hiše, (A. Dumas), roman iz časov francoske revolucije, broš. 75c, vez. 1.00	Vladka in Mitka, (Zofka Kveder), vez.50	V noči in ledu, (F. Nansen), potpis ekspedicije na severni tečaj, s slikami, broš. 1.00	V oklopnjak okoli sveta, (R. Kraft), v dveh delih, broš. 1.50	V robstvu, (Ivan Matičič), roman tuge in boli, vez. 1.25	V zablodah, (France Bevk), roman, broš. 1.25	Zadnja pot kapitana Scotta, (Pavel Kunaver), potpisne črtice ekspedicije na severni tečaj, broš. 1.00	Zadnja kmečka vojaka, (A. Šenoa), zgodovina kmetijskih uporov v 14. in 15. stoletju, vez. 1.25	Zadnji val, (Ivo Šorli), roman, broš. 1.00	Zločin in kazen, (F. M. Dostojevski), roman v dveh delih, vez. 2.25	Zapiski iz mrtvega doma, (F. M. Dostojevski), v dveh delih, vez. 2.25	Za milijoni, (A. K. Green) roman, vez.65	Želazna peta, (Jack London), socialen roman, v dveh delih, broš. 1.00	Zmote in konec gospodične Pavle, (Ivan Zorec), broš.40	Za srečo, (Fr. Malograjski), povest, broš.40	Zvonarjeva hči, (Miller-Steržaj) povest, broš.50	Znanci, (Rado Murnik), povesti in orisi, vez.85	Zenini naše Koprane, (Rado Murnik), satiričen roman, broš.35	Z ognjem in mečem, (H. Sienkiewicz), povest iz davnih let, 681 strani, vez. 3.25	Zlatarjevo zlato, (Avgust Šenoa), zgodovinska povest iz 16. stoletja, broš.75	Zgodba o nevidnem človeku, (H. G. Wells), broš.35	Zgodbe iz doline šentflorjanske, (Ivan Cankar), broš. 1.00	Zabavna knjižnica, vsebina: Zločin in madež, Mojster Roba, in Mladih zanikarčev lastni živopis, vez.85	Zeleni kader, (I. Zorec), povest, broš. 2.00	Zbrani spisi, (Dr. Hinko Dolenc), broš.75	Zbrani spisi, Val. Vodnika, broš.50	SLOVENSKI PISATELJI.	Cankar Ivan: Zbrani spisi: I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjete, vezana 2.00	II. zvezek: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, vezana 2.00	III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor. Črtice ter Kritični in polemični spisi, vezana 2.00	IV. zvezek: Knjiga za lahkomiselne ljudi in Tuji vez. 2.00	V. zvezek: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vezana 2.00	VI. zvezek: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marije pomočnice, vezana 2.00	VII. zvezek: Mimo življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana 2.00	VIII. zvezek: Gospa Judit, Kriz na gori; Potepuh Marko in Kralj Matjaž, vezana 2.00	IX. zvezek: V mesečini; Martin Kačur; Nina; Iz Otakringa v Oberhollabrunn, vezana 2.00	Finžgar F. S. Zbrani spisi: IV. zvezek: Dekla Anka in Srečala sta se, vezana 1.00	V. zvezek: Boji. Kronika gozp. Urbana in Golobova njiva, vezana 1.25	VI. zvezek: Sama. Kakor Pelikan. Boltežar. Naš vaskdanji kruh in Tri črne žene, vezana 1.50	(Vse tri knjige skupaj \$8.50.)	Levstik Fran: Zbrani spisi za mladino, vez. 1.25	Maselj Fran-Podlinski: Zbrani spisi, fina vezba. I. zvezek: Slike in črtice, Gorki potoki in Tovariš Damjan broš. \$1.50 vez. 2.00	II. zvezek: Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda	Pero in Perica ter črtice, broš. \$1.50, vez. 2.00	Oba skupaj, broš. \$2.75, vez. 3.75	Pregelj Ivan, zbrani spisi: I. zvezek: Stefan Golja in njegovi. Tolminske novele, broš. \$1.35, fina vezba 1.75	II. zvezek: Bogovec Jernej. Balade v prozi, broš. \$1.35, fina vezba 1.75	IV. zvezek: Zgodbe zdravnik Muznika, Tolminske matere sveta noč vez. 1.75	Tavčar Ivan: Zbrani spisi. III. zvezek: Otok in struga, Tiberius Pannocius, Kuzovici, Vita vite mesece, Janes Solnce, broš. \$2.10, vezana 2.50	IV. zvezek: Grajski pisar, 4000, V. Zali, Izgubljeni Bog in Pomlad, vez. 2.50	V. zvezek: Izza kongresa, VI. zvezek: Cvetje v jeseni in Visoška kronika 2.50	Tridina Janes: Zbrani spisi, fina vezba, vsebina: I. zv.: Bahovi huzarji in Iliri ter verske bajke stare in nove 2.00	II. zv.: Bajke in povesti o Gorjancih 2.00	III. zv.: Bajke in povesti 2.00	V. zv.: Izprehod v Belo Krajino 2.00	Jurčič Josip: Zbrani spisi (nova izdaja, fina vezba): I. zvezek: Pesmi, Narodne pravljice in pripovedke, Spomini na deda, Prazna vera, Uboštvo in bogastvo, Jesenska noč med slov. polharji, Juri Kozjak in Domen 1.50	II. zvezek: Spomini starega Slovence, Tihotapec, Juri Kobila, Dva prijatelja, Vrbani Smukova ženitev in Grad Rojinec 1.50	III. zvezek: Klostriški žolnir in Deseti brat 1.50	IV. zvezek: Golida, Hči mestnega sodnika, Nemški valpet, Dva Brata, Božidar Tirtelj, Kozlovski sodba v Višnji gori Črta iz življenja političnega agitatorja, Sin kmečkega cesarja in Sosedov sin 2.00	V. zvezek: Lipe, Pipa tobaka, Moč in pravica, Zupanovanje v Globokem dolu, v rojni krajini, Teletja pečenka, Ivan Erasmus Tattenbach, Bela ruta, Bel denar Na Kolpskem ustju in Doktor Zober, 2.50	Keramik Janko. Zbrani spisi, broširani: I. zvezek: Agitator75	II. zvezek: Lutski ljudje, Testament85	III. zvezek: Rošlin Vrjanko, Jara gospeida in Očetov greh 1.25	IV. zvezek: Gospod Janes, Kmetijske slike, Humorske, Povesti za ljudstvo 1.25	V. zvezek: Pesmi, Berite novice Kritike, Komentar 1.50	VI. zvezek: Njegovo delo in doba, I. sešitek: Letna mladost in učenja, II. in III. sešitek: Novelist in Politik 2.50	PESMI IN POEZIJE.	Akropolis in piramide, (Ant. Askerc), poetični sprehoji po Orientu, fina vezba 1.25	Atila v Emoni in Romanca, (Ant. Askerc), broš.50	Balade in romance in Stara pravda, broš.50	Bani, (Jean de la Fontaine), iz francoščine prevel I. Hribar vez. 1.00	Jadranski biseri, (Ant. Askerc), fina vezba 1.25	Job in Psalm 118, (S. Gregorčič), vez.75	Junaki, epske pesnitve, (Ant. Askerc), fina vezba 1.25	Moderni francoska lirika, (Ante Debeljak), vez.75	Mučniki, slika iz naše protireformacije, (Ant. Askerc), fina vezba 1.25	Mlada pota, (Oton Zupančič), broš.40	Poezije, (S. Gregorčič), I. zvezek, vez.60	Poezije, (S. Gregorčič), II. zvezek, vez. 1.25	Poezije, (S. Gregorčič), ilustrirana izdaja, velik format, vez. 1.50	Poezije, (Dragotin Kette), vez. 1.10	Poezije, (Fr. Levstik), vez.80	Pesmi življenja, (Fr. Albrecht), vez.50	Pesmi, (Srečko Kosovel), broš.75	Pohorske poti, (Janko Glasar), broš.35	Primož Trubar, (Ant. Askerc), zgodovinska epika pesnitev, vez.65	Solnce in senca, (Ante Debeljak), broš.50	Slutnje, (Ivan Albrecht), broš.45	Šleske pesmi, (P. Bezruč), vez.50	Plamteči okovi, (Mile Klopčič), broš. 35c, vez.50	Pesnice iz prirode, (VI. Kapus), broš.45	Sto let slovenske lirike, od Vodnika do moderne, (Cvetko Golar), broš. 90c, vez. 1.25	Strup iz Judeje, (J. S. Machar), vez. 1.10	Trbovlje, proletarske pesmi, (Tone Seljak), broš. 50c, vez.75	Svojemu narodu (Val. Vodnik), vez.25	V zarje Vidove, (Oton Zupančič), pesnitve, broš.40	IGRE.	Anfisa, (Leonid Andrejev), broširana50	Beneški trgovec (Wm. Shakespeare), vezana75	Čarjeva ženitev—Trijne ženi (F. S. Taucher), dve šalov. igri enodejanke, broš.25	Golgota (M. Križ), drama v treh dejanjih, broš.60	Gospa z morja (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broš.60	Hrbtenica (Ivan Molek), drama v treh dejanjih s prologom in epilogo25	Julij Cezar (Wm. Shakespeare), vezana75	Macbeth (Wm. Shakespeare), vezana75	Othello (Wm. Shakespeare), vezana75	Očiščanje (Angelo Cerkevnik), tragedija v šestih scenah50	Romantična duša (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana85	Sen Krane noči (Wm. Shakespeare), vezana75	Umetnikova trilogija (Alois Kraigher) tri enodejanke, ki so celota zase. Broš. 75c, vezana 1.00	ZNANSTVENE RAZPRAVE, POLITIČNI IN GOSPODARSKO SOCIALNI SPISI, UČNE IN DRUGE KNJIGE TER BROŠURE.	Ali je religija prenehala funkcionirati? Debatna25	Čuda in tajne življenja (Dr. Anton Breclj), splošno življenjslovje85	Čistanka o higijeni, (dr. Ivo Pirc), z 236 slikami vez. 2.00	Domači zdravnik, (pr. Kneipp), broš. 1.00	Elementi moderne izobrazbe (I. Molek), broš. 50c, vez.75	Idejni predhodniki današnjega socializma in komunizma (Abdutt), broš.50	Ilustrirana lepa maska, navodila za šimkanje vez. 1.50	Materinska pomoč zdravemu in bolnemu dojenčku, (Dr. Matija Ambrožič) s 30 slikami Jugoslavija (Ant. Melik) I. in II. del, broš. \$2.50, vez. 3.50	Karl Marx, njegovo življenje in njegov nauk, (M. Beer)50	Kletarstvo, (Bohuslav Skalič), broš. \$1.75, vezana 2.25	Kratka arabska gramatika, (Dr. Josip Mencej)25	Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov (Matija Pirc)40	Mazno delo in kapital, (Karl Marx), broš.25	Mistevji duše (Dr. Fr. Gostl), poljudni pregled psihatrije, vezana 1.25	Naš jezik, (dr. Joža Glonar), vez.25	Naš sadašnji ustavni položaj (Dr. Stefan Sagadin)75	Narodnogospodarski esaji35	O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem do ustanovitve jugoslovanske socialnodemokratske stranke (1848-1896) (A. Kristan), broš. \$1.00 vezana 1.25	O konsumnih društvih10	Osmutek slov. nar. gospodarstva50	Politika in zgodovina (Dr. Drag Lončar), broš.50	Praktični socializem, broš.50	Priče evolucije in Adami pred Adamom (Ivan Molek), broš. 50c, vezana75	Proletarska etika in morala (Ivan Molek), broš.10	Prva pomoč, (dr. M. Rus), s 40 slikami, broš.80	Psihične motnje na alkoholski podlagi, broš. \$1, vez. 1.50	Rastlinstvo naših Alp (F. Seidl)75	Razvoj Socializma od utopije do znanosti (Friderik Engels, prevel M. Žagar)35	Roparska trojica (Claessens-Molek)35	Slovens
---	---	---	--	---	---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	--	---	--	---	--	--	---	--	---	--	--	--	--	---	---	--	---	---	--	---	--	--	--	---	--	--	--	---	---	---	--	--	--	--	---	--	--	--	--	---	---	---	--	---	---	---	---	--	---	--	--	--	---	--	--	--	---	--	---	--	--	--	---	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	---	--	---	---	--	--	---	---	---	--	--	----------------------	---	--	--	---	---	---	---	---	--	---	--	---	---------------------------------	---	---	--	---	-------------------------------------	---	---	--	---	--	---	---	--	---------------------------------------	--	--	---	--	---	--	---	--	--	---	--	--	-------------------	---	---	---	---	--	---	--	--	---	---	---	---	---	---	---------------------------------------	--	---	---	---	--	--	--	--	---	--	---	--	---	---	-------	--	---	---	--	---	---	---	---	---	---	--	--	---	---	--	--	---	--	---	--	---	--	--	--	--	--	--	---	---	---	------------------------------------	---	--------------------------------	---	---	--------------------------------------	--	--	--	--	--	---	--	---------

NATURAL RESULTS IN CHICAGO

The citizens of Chicago have only themselves to blame for the rotten condition which the city finds itself in, crime-ridden, bankrupt, and taxed to death.

And not merely those citizens who don't give a hang are to blame. The supposedly intelligent citizens—with a few exceptions consisting of those who have voted the Socialist ticket—are equally to blame. They have—by their foolish voting—allowed crime, graft and politics to be chummy together.

Some years ago there were three socialist aldermen in Chicago. They were able men, they were or became experts in city government, and they made a splendid record. It was clearly up to the intelligent citizenry of the city to take the hint and steadily increase the number of Socialist aldermen.

Instead of taking that plain hint, they rooted all three of the Socialist aldermen out of the city hall. For a number of years there have been no Socialists in the city council at all.

The present condition is the natural result.

POOR TEAM-WORK

Unquestionably the greatest living American humorist is the make-up man of The New York Times.

The other day Calvin Coolidge of Northampton, Mass., who, it will be recalled, was at one time president of the United States, but who has now gone into life insurance, addressed a few burning words to a gathering of insurance executives at St. Petersburg, Fla. "The advocates of defeat have often asserted that the only economic salvation law is communism", he declared, the habit of presidential oratory apparently reasserting itself; "but the independent spirit of the American has constantly replied that the individual is sovereign, that private ownership of property is a sovereign right, and he is able to take care of his economic destiny."

And the naughty make-up joker put into a box at the top of the next column but one: "Ninety-eight people out of every 100 are financially incompetent, Dr. S. S. Huebner, professor of Insurance and Commerce at the University of Pennsylvania, told Toronto underwriters in convention today."

Poor team-work somewhere among these insurance fellows!—The Nation.

SENATOR NORRIS ON THE POWER TRUST

I have been dumbfounded and amazed, and the country will be dumbfounded and amazed, when it learns that practically everything in the electrical world is controlled either directly or indirectly by some part of this gigantic trust.

It controls from one end of the country to the other the generation and distribution of electricity by water power and by other means and the manufacture and sale of electrical appliances, running all the way from a little electric bulb in the house lamp to the gigantic generator that will handle without trembling from 30,000 to 60,000 horsepower.

A gigantic trust that has fastened its fangs upon the people of the United States from the Atlantic to the Pacific and from the Great Lakes to the Gulf.—United States Senator George W. Norris of Nebraska.

PORTRAIT OF INJUSTICE

Four hundred and ninety-six recipients of incomes in excess of a million dollars which they acknowledge despite the help of lawyers and special accountants, in 1928. An increase of 206 over the preceding year. The poorest of these men and women gets as the reward of owning or speculating in the course of a single year what it would take the average factory worker one thousand years of steady work at the average wage of \$1,280 annually to earn. There is no justification for such a system in morals or common sense. It is the chief business of any political party or of any labor union, or any farmer's organization with a decent regard for human wellbeing to seek immediate measures to end this gross disparity in the distribution of the wealth that is created by the toil of men.

A decalogue issued for young Fascists by the bandits who rule Italy declares, among other things, that "Mussolini is always right." Who will be right when Mussolini is dead?

PAINE ADVOCATED OLD AGE PENSIONS

Some person who are opposed to old age pensions for the veterans of industry are falling back upon the argument that pensions are an imported idea. The sole basis in fact or this statement is that other industrial countries have been more humane to their aged workers than the United States. However, it is instructive to note that Thomas Paine, way back in the 18th century advocated state assistance to the persons who needed assistance in their old age, and worked out quite an elaborate plan for it. Paine said, "When it shall be said in any country in the world, my poor are happy; neither ignorance nor distress is to be found among them; my jails are empty of prisoners, my streets of beggars, the aged are not in want, the taxes are not oppressive; the rational world is my friend because I am the friend of its happiness: When these things can be said, then may that country boast its Constitution and its government."

It is thus apparent that Paine who was the leading light of the American Revolution and the first person to propose the independence of the thirteen states from England, cannot be charged with bringing to this country a foreign idea. Paine, in fact, wrote the first draft of the Declaration of Independence and converted Washington to the idea of fighting for freedom. It is thus apparent that the efforts of the Socialist Party and the trade unions to get old age pensions are thoroughly in line with the best American traditions, and that the persons who try to fight this help to industrial workers who can no longer support themselves should be laughed out of court with their charge "importation".

HARVARD GOES COLLEGIATE

The names of two hundred young men of Harvard are on the Boston police blotter, each properly checked from their bursar's cards, and there is a trifle of broken glass and furnishings charged against them. They wrecked two coaches on an elevated train when they were on their way back to the Harvard yard from the hockey game with the University club. Harvard won the game.

Evidently the first requirement of an institution of higher learning is athletic adversity. If that is lifted or mitigated the tendency of such an institution is to progress by an explosive outbursting of the shell to the higher status of an American college. The Harvard folkways may be different from those of Siwash in adversity. Then the young men of Cambridge rally round their tradition of indifference and their devotion to higher education puts all the inconsequential enthusiasms in their place. By a gratifying victory Harvard becomes collegiate. It is probable that if a divinity school won an inter-collegiate boxing contest the future bishops would uproot the lamp posts and fill their rooms with the traffic signs and policemen's bonnets.—The Chicago Tribune.

Waukegan Dramatics

The "WAUKEGAN EDUCATIONAL DRAMATIC CLUB" of Slovene National Home will present "PRISEGA O POLNOCI", a four act drama, on Sunday March 9, at 3 o'clock. Tickets now on sale, advance 50c, at the door 60c.

The cast consisting of our best and most promising actors will make it an enjoyable feature. No one should MISS IT as some of our LITTLE PORT members are giving their talent to make this production a successful performance.

"BILL GARDNER'S AMBASSADOR'S" eight piece orchestra of Chicago will furnish the snappy tunes for the evening's dancing. The older folks will be entertained by Jack Nagode's Concertina.

The Club extends their cordial invitation to everyone to attend this affair.

On April 20, Easter Sunday, the "NEW COED", a College Comedy, will be presented by the young folks of the Club. More will be said of the "NEW COED" at later dates.

COMMITTEE.

Persecution is not wrong because it is cruel; but it is cruel because it is wrong.—Whately.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

Joseph Owen's knowledge of Paris and its modes were given to the big attendance following last Friday's meeting of Socialist Club No. 1 J. S. F. His humor too pleased the listeners. He recited of the tragic history thru which Paris and its inhabitants had gone. About the Paris Commune and the relics left behind it. While Joako told of the massacres the audience took in every word with sympathy. Where to go and what to see in Paris was his subject. He left a general good impression.

Four new members were accepted at this meeting with possibilities of several more for the next. Favorable reports on the oncoming play, Sava's concert, and Cook County central committees were made. Everything points to a revival of interest in the club and the securing of new members.

Esther Friedman will lecture Wednesday evening March 12, at the S. N. P. J. Hall. Her subject will be Englands Labor Party and its relation to the American Labor Movement. The lecture has been arranged by local No. 1 J. S. F. Admission will be free. Esther Friedman will speak in English. She is well known throughout the labor movement of the eastern and middlewestern states.

Western lodges of the S. N. P. J. held their annual bowling and basketball championships at Waukegan last Saturday and Sunday. Milwaukee won the Bowling team event, and Kenosha the basketball tournament. Chicago was represented by the Pioneer Lodge and made a good showing.

Communist demonstrations in the various cities of the country have been quickly quieted. Demanding jobs with mass demonstrations of the character they have tried to organize has again brought them nothing but sorrow and grief. Millions of people are out of work. We all know it. But why lead the poor humans so that police could use their clubs to disperse the attempted demonstrations. This country is in a very critical condition. We need a new administration to lead it from its present chaos.

When a law becomes such that the people do not respect it but rather abuse it, then it is not a good law and must not stay. Prohibition has all the earmarks of just such a law. It looks however as if the forces to change it have become properly

centered now so that we can expect some legislation in fear of the next elections. They have uncovered loads of graft and crime connected directly with prohibition. Ten years of shadowing has taken place. Let's hope that another year shall not go, but that the law shall be amended.

For the past weeks the world has been reading about the London Naval Conference. About the maneuvers of one nation against another. No one would believe that it should take so long to decide on naval reductions. Really, if all the delegates were in earnest this could have been accomplished, by this time. But the object is to give the next man no opportunity to beat you out of any tonnage or out of any ships. Ramsay McDonald has had the hard task of keeping these boys together and at the same time working to bring about a reduction.

When times are hard and workers are without jobs they begin to think of a labor party. They turn to the labor ranks for assistance. That is only natural. It is for us comrades to reap the benefits of these hard times by uniting every worker into our ranks. To teach them and make them understand our principles, and then to eventually lead them into the cooperative commonwealth.

Our party ranks are growing. New York City as usual is again leading the revival movement. Chicago too is awakening and coming through with new applications. We need more help to put the present campaign across properly.

A great deal of interest has already been displayed in the Jubilee May Day Issue of Proletarec. If this continues our circulation will double. We need more agitators, more solicitors, more willing workers. Our circulation drive is just rounding into form. The results to date are good. To attain our goal we must put more pep behind the present plans.

Our next play is scheduled for Sunday March 30, 1930 at C. S. P. S. Hall. Tickets are 75 cents. It will be a comedy and should draw a big attendance.

Tip for Inventors

Automatic refrigerators have reached a high state of efficiency all right, but they won't be perfect until you can persuade one to hurry out and get some more ginger-ale before the delicatessen closes.—Life.

UNEMPLOYMENT — ITS CAUSE AND CURE

Y. P. S. L. Editorial Service

Perhaps the greatest problem facing this country as a unit, and its citizens, both old and young as individuals, is that of unemployment. The fear, worry, and despair of every family, the head of which has been laid off, is bad enough, but when we consider that even in the best of times there are one million unemployed while in slack periods the number reaches six million, we can see the great necessity for understanding unemployment; what causes it, and how it can be eliminated.

In discussing causes one so-called cause, that some people are too lazy to work, can be dismissed at once. The very fact that the number of the unemployed varies so greatly at different times is enough to disprove such a contention. Further, the vitaphone has meant the displacement of thousands of musicians. It would be ridiculous to say that these musicians or any others of the thousands displaced by machines, suddenly became lazy. Incidentally, the mere introduction of labor-saving machinery is not, as such, a sufficient reason for unemployment. In a well ordered society such a condition would merely result in all men working fewer hours rather than fewer men working the same number of hours while the rest tramp the streets looking for a chance to work.

What then is the real cause of unemployment? In a preceding article we quoted figures which showed that the average American worker receives in wages about one-fourth of what he produces. The working class, therefore, when it has spent all its wages, is able to buy back only about one-fourth of the total amount produced. For a time the remaining three-fourths, which is in the control of the rich, may be profitably wasted by them, may be exported, or used in expanding industry; but eventually, the very logic of the situation demands that a surplus of goods should begin to accumulate in stores and warehouses.

When the storekeeper looks on his shelves and sees that he has too much stock in relation to the current demand, he stops ordering from the manufacturer, who stops ordering from the manufacturer. The manufacturer proceeds to lay off workers. Such action further reduces the buying power of the people and causes more men to be laid off. In a short time we have the anomalous situation of millions of people, eager to work and produce food clothes, and shelter, unable to do so; not because everybody has enough of everything, (no, a glance into the hovels of the poor will reveal dirty, patched-up clothes, scanty food, broken-down furniture but because they have already produced more than the mass of the people with their low wages can buy back.

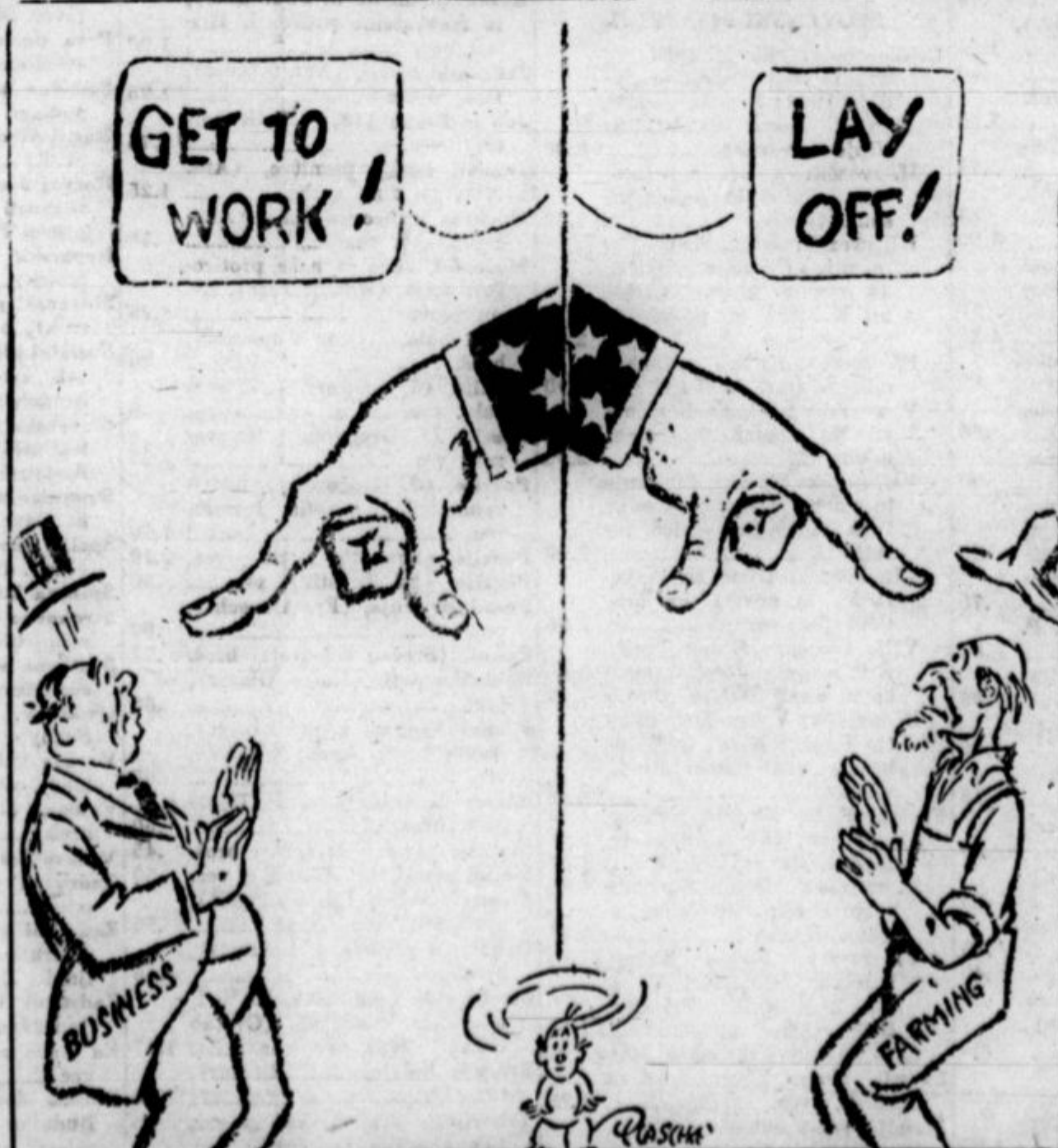
Apologists of the present capitalist system are quite at a loss to understand the cause of unemployment and are even more at a loss when asked for methods to do away with unemployment permanently. Socialists give an obvious and logical solution for this problem; namely, the raising of wages. When people get higher wages, they will buy more of the necessities of life; more orders will be sent to the factories and additional people put to work. This will solve the problem temporarily. However, unemployment will disappear entirely only when wages, by both political and economic action, are raised to the point where the full value of what is produced goes to those who work. Then of course, the old outworn system of capitalism will end and into its place bringing peace, plenty, freedom and justice will come a social order representing the true needs of a more enlightened age.

PRESS CENSORSHIP

Those Americans who have been comfortably assuming that censorship of the press is a wartime phenomenon which is reduced to negligible proportions as soon as peace is restored, will be interested in a survey recently made in The Editor and Publisher by Albin E. Johnson, the Geneva correspondent of The New York World. Mr. Johnson, using the information of the league of nations, shows that 700,000,000 people, of a total world population of less than 2,000,000,000, are today living under either partial or complete censorship. The countries on his list are Italy, Spain, Russia, China, Hungary, Jugo-Slavia, Poland, Turkey, Albania, Rumania, Lithuania and French Syria. The figure of 700,000,000 is of course only approximate; no one knows how many people there are in China, but the total number is as likely to be larger as smaller.

At least three-quarters of these 700,000,000 people live under a governmental censorship of newspapers which is virtually complete, and even for the rest of them the press is subjected to such constant interference that its columns are never reliable and its function as a critic of political action has disappeared. No doubt there are several hundred million of these persons who do not care very much one way or the other; the countries of most complete control (and this is no accident) are also those of highest illiteracy and the least general participation in political life. Yet there must also be large numbers who chafe under the restrictions imposed upon them. Next time you hear some orator congratulating modern civilization on the unparalleled grandeur it has attained, it might be well to remind him of these 700,000,000, who are not permitted to hear the truth lest it might make them free.—The New Republic.

CONSISTENCY!

Business wizards tell the farmers not to produce so much, and they tell industry to get busy and

produce more. In both cases the trouble is "overproduction," that is, underconsumption. If the people owned the industries, pay-

ing themselves the full value of their labor, they could buy the products, and prosperity would be continuous.

The book of the hour!
"All Quiet on the
Western Front"

The greatest war book that has yet been written.

Price \$2.50.

Order from

"PROLETAREC",

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Write for our price list of Slovene and English books.